wye valley dyffryn gwy
Area of Outstanding Natural Beauty
Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol

Pecyn Cymorth Gweithredu – Jac y Neidiwr

Wedi ei ddylunio gan Grwpiau Gweithredu Cymunedol ar gyfer Grwpiau Gweithredu Cymunedol

WISP
Wye Invasive Species Project
Prosiect Rhywogaethau Goresgynnol Gwy

Cyflwyno'r Pecyn Cymorth ar gyfer y Jac y Neidiwr

Mae'r Pecyn Cymorth hwn wedi ei ddylunio er mwyn helpu grwpiau gweithredu cymunedol (rhai newydd neu'n rhai sydd wedi eu sefydlu ers tro) i ddelio gyda'r hyn sydd angen er mwyn trefnu a gweithredu. Mae'r teclynnau gwahanol wedi eu rhestru isod, gyda phob cam yn dangos pryd y mae modd eu defnyddio.

Yr Hyn Sydd Yn Eich Pecyn Cymorth:

1. DEWCH I 'NABOD EICH JAC Y NEIDIWR	• **TAFLEN ADNABOD** – dewch i 'nabod y Jac y Neidiwr • **CYLCH BYWYD JAC Y NEIDIWR** – camau cylch bywyd a phryd i'w reoli • **TAFLEN JAC Y NEIDIWR A PHRYFED PEILLIO** – beth i'w hau ar gyfer gwenyn pan fydd y Ffromlys Chwarenniog wedi'i glirio
2. TREFNU A BWRW ATI	• **CANLLAW GWEITHREDU YN OFALUS** – cyngor iechyd a diogelwch i grwpiau gwirfoddol • **FFURFLEN GOFRESTRU AR GYFER GWIRFODDOLWYR** – dewch i 'nabod y gwirfoddolwyr yn eich grŵp • **CANLLAW YMARFEROL AR GYFER DELIO Â JAC Y NEIDIWR** – cyngor i'ch helpu chi drefnu parti gwaith • **POSTER CYMRYD RHAN** – yn helpu chi recriwtio gwirfoddolwyr newydd
3. CYNLLUNIO EICH DIGWYDDIADAU	• **FFURFLEN GANIATÂD AR GYFER PERCHNOGION EIDDO/TIR** – sicrhau cefnogaeth a chaniatâd ysgrifenedig • **RHESTR O'R CIT AR GYFER DIGWYDDIADAU**, yn cynnwys y cit bioddiogelwch sylweddol • **TEMPLEDI POSTER AR GYFER Y DIGWYDDIAD** – helpu lledaenu'r gair • **ASESIAD LLES** (enghraifft a ffurflen wag i chi ei chwblhau) • **ASESIAD RISG** (enghraifft a ffurflen wag i chi ei chwblhau)
4. A GWEITHREDU!	• **MAPIO'R FFROMLYS GAN DDEFNYDDIO APIAU A MAPIAU PAPUR** - (a thaenlen er mwyn cofnodi) • **FFURFLEN GOFRESTRU AR GYFER GWIRFODDOLWYR** –sicrhau bod manylion argyfwng gyda chi • **FFURFLEN GANIATÂD AR GYFER LLUNIAU** – er mwyn defnyddio'r lluniau wedi'r digwyddiad

Byddem yn croesawu unrhyw adborth!

Mae'r Pecyn Cymorth hwn wedi ei greu gyda help gan grwpiau gweithredu cymunedol o fewn AHNE Dyffryn Gwy sydd wedi llwyddo i reoli Jac y Neidiwr, ond os oes syniadau gennych ar sut i wella hyn, rhannwch eich adborth drwy'r wefan.

Mae'r Pecyn Cymorth ar gael fel set i'w lawrlwytho o'n gwefan **www.wyevalleyaonb.org.uk**
Bydd y fformat yma'n caniatáu ni ddiweddaru pob dim wrth i ni dderbyn adborth ac os yw canllawiau cenedlaethol yn newid. Os ydych angen Pecyn Cymorth wedi ei argraffu neu mewn iaith arall, cysylltwch gyda ni os gwelwch yn dda.

DEWCH I 'NABOD EICH JAC Y NEIDIWR

- TAFLEN ADNABOD
- CYLCH BYWYD Y JAC Y NEIDIWR
- TAFLEN JAC Y NEIDIWR A PHRYFED PEILLIO

Jac y Neidiwr

Am fwy o wybodaeth, ewch i www.nonnativespecies.org
Wedi ei greu gan Olaf Booy, Max Wade a Vicky White o RPS

Disgrifiad o'r Rhywogaeth

Enw gwyddonol: *Impatiens glandulifera*

Enwau eraill: Policeman's Helmet, Indian Balsam, Jac y Neidiwr

Ardal gynhenid: Gorllewin a Chanol Mynyddoedd Himalaia

Cynefin: Fel arfer ar lan afonydd a choetir llaith, ond yn medru tyfu mewn cynefinoedd eraill

Yn llysieuyn tal, deniadol gyda phennau hadau sy'n medru ffrwydro. Er yn hawdd ei adnabod fel planhigyn aeddfed gyda'i flodau pinc-porffor, coes drwchus a dail nodweddiadol, mae'r hadblanhigion a'r hyn sydd ar ôl o flodau llynedd yn fwy anodd eu gweld.

Cafodd ei gyflwyno fel planhigyn ar gyfer yr ardd yn gynnar yn y bedwaredd ganrif ar bymtheg, a chofnodwyd am y tro cyntaf yn y gwyllt ym 1855. Yn aml yn cael ei hoffi gan y cyhoedd yn sgil ei ymddangosiad esthetig a dal yn cael ei blannu'n fwriadol ar adegau. Mae'n gyffredin yn y DU erbyn hyn, yn enwedig ar hyd afonydd trefol. Yn cael ei ledaenu drwy'r hadau yn unig, sydd yn fach ac yn hawdd eu cludo gan y gwynt neu ddŵr.

Mae'n mygu rhywogaethau cynhenid mewn ardaloedd sydd yn sensitif yn ecolegol, yn enwedig ar lannau afonydd. Os yw'n tyfu'n drwchus, mae'n medru effeithio ar lif yr afonydd adeg glaw trwm, gan gynyddu'r peryg o lifogydd. Wrth farw dros y gaeaf, mae'n medru gadael glannau'r afonydd yn foel ac yn fwy tebygol o gael eu herydu.

Mae'r Jac y Neidiwr yn cael ei restru o dan Atodlen 9, Deddf Bywyd Gwyllt a Chadwraeth 1981 ar gyfer Cymru a Lloegr. Felly, mae'n drosedd i blannu neu ganiatáu'r rhywogaeth yma i dyfu yn y gwyllt.

Mae manylion y ddeddfwriaeth ar gael yma
www.nonnativespecies.org/legislation.

Nodweddion Allweddol

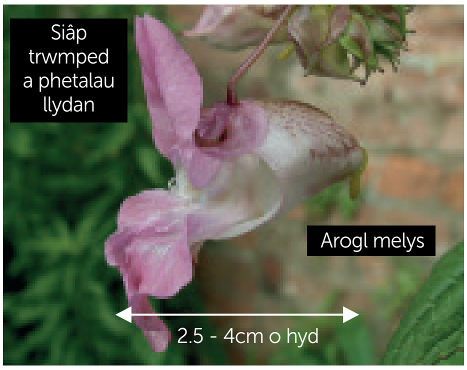

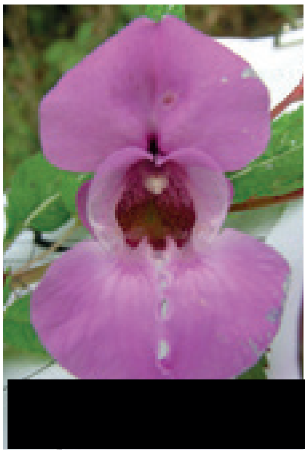

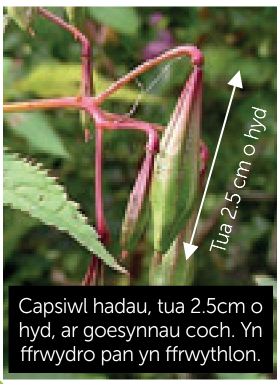

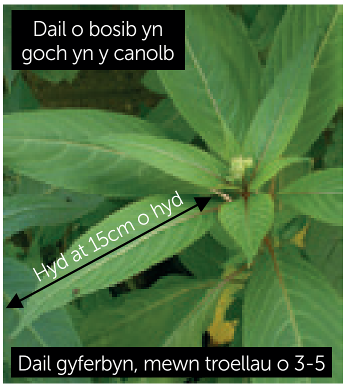

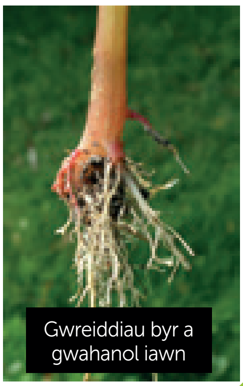

Adnabod y planhigyn drwy'r flwyddyn

Mae modd ei adnabod rhan fwyaf o'r flwyddyn: Mawrth-Mehefin – sef trwy'r hadblanhigion, coes a siâp y dail; Gorffennaf – Medi – sef trwy'r goes, siâp y dail a'r blodau. Mwy anodd ei adnabod dros y gaeaf (Hydref – Chwefror) ond edrychwch am y gwreiddiau gwanhaol iawn

Gweddilliom fel gwair yn y gaeaf

Gwreiddiau yn y gaeaf

Rhywogaethau tebyg

Orange Balsam
Goresgynnol
(Impatiens capensis)

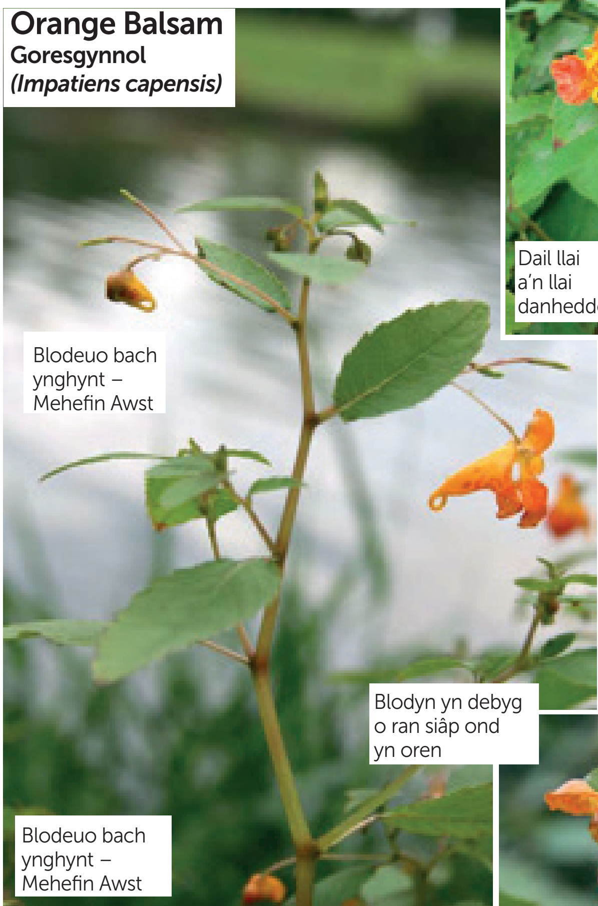
Blodeuo bach ynghynt – Mehefin Awst

Blodeuo bach ynghynt – Mehefin Awst

Dail llai a'n llai danheddog

Yn llai tebyg o ran ei natur i chwilio am gyfleoedd i ymledu na'r Jac y Neidiwr

Blodyn yn debyg o ran siâp ond yn oren

Dosbarthiad

I'w weld ar hyd a llyd y DU. Fel arfer, ar lan afonydd a mannau llaith eraill.

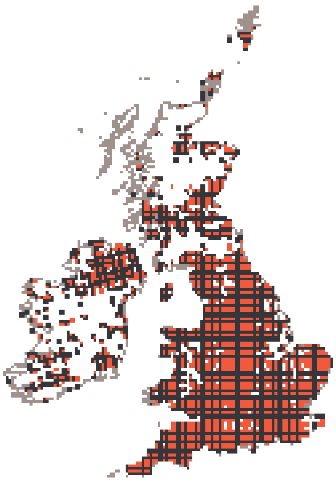
Ffynhonnell: NBN Gateway. Gwiriwch y wefan am y dosbarthiad ar hyn o bryd

Cyfeiriadau a darllen pellach:

Blamey, M, Fitter, R and Fitter, A (2003) *"The Wild Flowers of Britain and Ireland. The Complete Guide to the British and Irish Flora"*. A & C Black

Preston, C D, Pearman, D A and Dines, T A (editors) (2002) *"New Atlas of the British and Irish Flora"*. Oxford University Press

Stace, C (1999) *"Field Flora of the British Isles"*. Cambridge University Press

Lluniau gan: Olaf Booy, Mike Harris, Max Wade

Jac y Neidiwr

Nature Conservation Services

Impatiens Glandulifera

Ystyriwch y cylch bywyd er mwyn ei reoli'n effeithiol

Egino a thyfu

Chwef-Mawrth-Ebrill

Yn dechrau dihuno ar ôl 45 diwrnod dros 4°C

Hadblanhigion gyda had-ddail

Dechrau egino

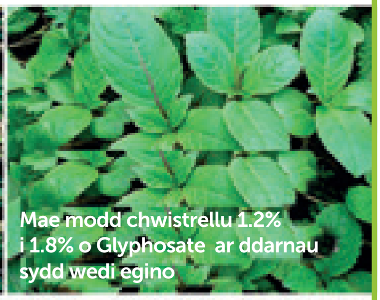

Mae modd chwistrellu 1.2% i 1.8% o Glyphosate ar ddarnau sydd wedi egino

Tyfu, peillio a ffrwythloni

Yr arfer gorau yw peidio â thynnu gyda llaw yn hwyr ym mis Gorffennaf unwaith eu bod yn dwyn ffrwyth

Torrwch islaw'r nod isaf o ddiwedd Mehefin ymlaen

Mai-Mehef-Gorff

Tynnwch â llaw yn gynnar ym mis Mai – tynnwch yr un darnau bob 3 wythnos tan ddechrau Tachwedd. Dechreuwch ar y rhan uchaf yr afon neu'r llethr.

Blodeuo, dwyn ffrwyth, aeddfedu a hau hadau

Awst-Medi-Hyd

Peidiwch â chwistrelli yn sgil y pryfed peillio.

Peidiwch â thynnu gyda llaw unwaith y mae'r ffrwythau wedi aeddfedu

Mae un planhigyn medru creu rhwng 800 a 2500 o hadau.

Cysgu

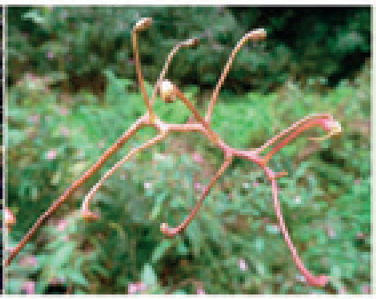

Tach-Rhag-Ion

Mae modd gweld yr hadau sy'n cysgu am flwyddyn o leiaf neu ddwy flynedd ar y mwyaf

Dulliau Rheoli

Chwistrelli'r blodau

Tynnu gyda llaw

Defnyddio peiriant strimer

Jac y Neidiwr a Phryfed Peillio

Rhwng Mehefin a Hydref, mae'r blodau hyfryd sy'n rhan o Jac y Neidiwr yn darparu llawer o neithdar sydd yn denu'r gwenyn a chacwn. Felly, mae'n ddealladwy pam fod rhai pobl yn cwestiynu pam fod angen cael gwared ar Jac y Neidiwr o'r tir gan ofyn 'a yw'r sefyllfa cyn waethed â hynny?'

Ond mae'n ffaith ddiymwad fod Jac y Neidiwr yn Rhywogaeth Estron Goresgynnol ac yn blanhigyn sydd yn trawsnewid ardaloedd sylweddol o'r ecosystemau ar yr iseldir, a hynny ar draul ein heconomi a'n bywyd gwyllt. Gan ei fod yn goresgyn planhigion cyfagos, nid yw'n realistig nac yn ymarferol ein bod yn gadael ychydig ar gyfer y gwenyn. Mae'r planhigyn yma yn ymledu'n gyflym ac mae ond modd ei atal rhag mynd y tu hwnt i reolaeth os ydym yn cymryd camau penodol i ddelio gyda'r planhigyn.

Er bod y blodau o bosib yn boblogaidd gyda thrychfilod, yn sgil morffoleg y blodyn, mae Jac y Neidiwr ond yn cyflenwi neithdar i rai rhywogaethau penodol: gwenyn mwy gyda thafodau canolig neu hir o ran maint fel y Bombus, Apis a'r Vespa. Nid yw'r pryfed peillio eraill, gan gynnwys gloÿnnod byw, gwyfod a chwilod yn elwa o gwbl ac mae astudiaeth yn y DU wedi dangos fod y nifer o rywogaethau o bryfed cop – unwaith y mae Jac y Neidiwr yn ymsefydlu mewn ardal – yn dirywio 75%, chwilod yn dirywio 64% a thrychfilod yn dirywio 58%.

Mae'r gwenyn mêl wedi bodoli yn y DU am fwy na 4,000 o flynyddoedd, ac wedi eu cefnogi gan ddigon o blanhigion cynhenid sydd yn blodeuo. Yn anffodus, mae'r amrywiaeth yma o ran planhigion yn diflannu, yn rhannol yn sgil Jac y Neidiwr a rhywogaethau goresgynnol eraill. Bydd tynnu Jac y Neidiwr oddi yno a chyflwyno planhigion a choed cynhenid yn darparu ffynonellau amrywiol o neithdar a phaill yn ystod y tymhorau sydd nid yn unig yn cefnogi gwenyn a chacwn, ond hefyd y trychfilod peillio hanfodol.

[1] Tanner R. et al (2013) PLoS ONE Impacts of an Invasive Non-Native Annual Weed, Impatiens glandulifera, on Above- and Below-ground Invertebrate Communities in the United Kingdom.

Dyma rai o'r planhigion cynhenid a choed sy'n blodeuo sydd yn darparu ffynonellau amrywiol o neithdar a phaill drwy'r tymhorau gwahanol:

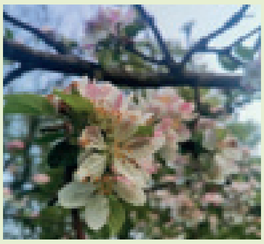
Blodyn Afallen

Cribau San Ffraid

Pys-y-ceirw

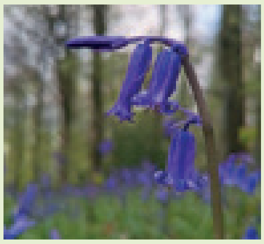
Bwtsiasen y gog

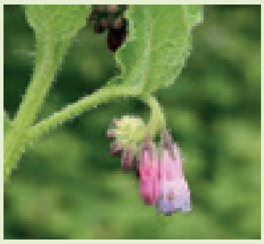
Cyfardwf, Llysiau'r cwlwm

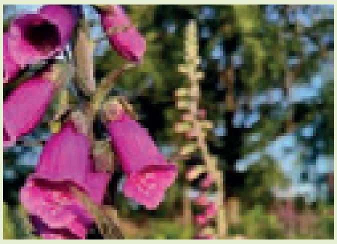
Bysedd y cŵn

Gwyddfid

Y Bengaled

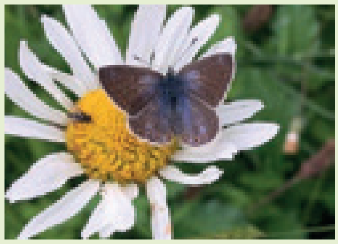
Llygad llo mawr

Trewynyn

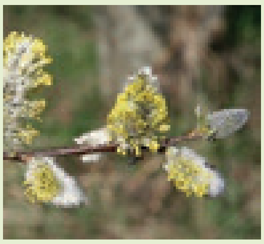
Helyg ceimion

Carpiog y gors

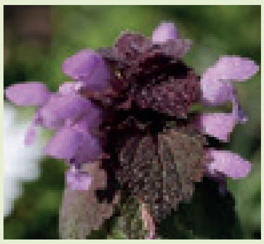
Marddanhadlen goch

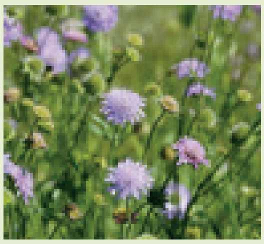
Clafrllys

Pelydr Sbaen

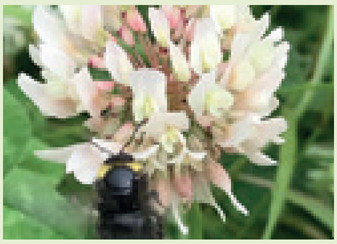
Meillionen wlanog

Blodyn y gwynt

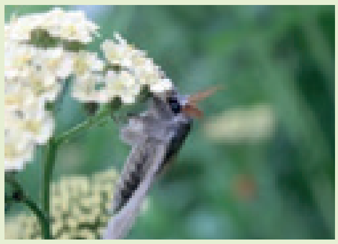
Milddail

Lluniau © Andy Karran, Ellie Baggett

Jac y Neidiwr a thwrio am fwyd

Mae modd bwyta Jac y Neidiwr, ac yn y rhanbarth Himalaiaidd, lle mae'n blanhigyn cynhenid ac nid yw'n mygu rhai eraill, mae'n cael ei ddefnyddio mewn cyrïau.

Yn ffodus, nid oes llawer o awch i ddefnyddio'r planhigyn mewn bwyd yma yn y DU ac mae chwilio am Jac y Neidiwr yn medru bod yn drosedd. Mae'r planhigyn goresgynnol yn cael ei ystyried fel 'gwastraff a reolir' o dan Ddeddf Diogelu'r Amgylchedd 1990, sydd yn golygu na ddylid mynd ag unrhyw ran o'r planhigyn a deunydd cysylltiedig e.e. pridd, o'r safle gwreiddiol ac eithrio os ydych yn mynd â'r planhigyn i gyfleuster gwastraff a reolir.

Jac y Neidiwr a garddio

Mae Jac y Neidiwr yn cael ei restru o dan Adran 9 o'r Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981, sydd yn golygu ei fod yn 'drosedd i blannu neu'i achosi i dyfu yn y gwyllt'.

Ar hyn o bryd, nid yw'r gyfraith yn gosod dyletswydd arnoch i dynnu Jac y Neidiwr o'ch gardd ond rydych yn medru bod yn gyfrifol gan wynebu dirwyon os ydych yn caniatáu'r planhigyn i dyfu dros wal yr ardd neu lifo i lawr yr afon a meddiannu eiddo eich cymydog. Gan feddwl pa mor hawdd y mae'n medru ymledu, nid yw'n werth ceisio diogelu'r planhigyn hwn, hyd yn oed os ydych yn 'gwneud hyn ar ran y gwenyn'. Mae rhannu planhigion Jac y Neidiwr a hadau gydag eraill yn anghyfreithlon.

Mae'r amrywiaeth o blanhigion a choed yn ein gerddi sy'n blodeuo yn helpu i ddenu a chynnal gwenyn a thrychfilod. Yn wir, mae rhai rhywogaethau o gacwn nawr yn fwy cyffredin yn ein gerddi yn hytrach nag yng nghefn gwlad! Felly, os ydych yn gweld Jac y Neidiwr yn eich gardd, ceisiwch fynd ati i'w reoli yn syth cyn bod hyn yn arwain at gostau personol i chi a'n effeithio'n ddifäol ar fywyd gwyllt.

Dyma gyngor ar sut i arddio er mwyn annog pryfed peillio…

- Ymunwch gyda 'Mai Di-dor' Plantlife – gadewch i'r glaswellt dyfu a chael eich synnu gan y nifer i flodau a phryfed peillio sydd yn ymddangos. www.plantlife.org.uk/uk/discover-wild-plants- nature/no-mow-may
- Gadewch i'r blodau dant y llew i dyfu – maent yn wych o ran cynnig neithdar cynnar ac yn blodeuo am fisoedd…. ac maent yn blanhigion bach hyfryd.
- Yn y canolfannau garddio, dewiswch y planhigion sydd â labeli yn dangos eu bod yn gyfeillgar i bryfed peillio.
- Osgowch yr amrywiaeth dwbl o blanhigion gan nad ydynt yn creu neithdar.
- Adeiladwch domen goed - gyda brigau a dail - sydd yn cynnig cynefinoedd i wenyn a thrychfilod eraill sy'n gaeafgysgu.
- Gadewch unrhyw dwmpathau a hen waliau gan eu bod yn cynnig cynefinoedd gwych i gacwn.
- Plannwch goed ffrwythau fel coed afalau, afalau bach surion ac eirin sy'n blodeuo yn gynnar yn y gwanwyn.
- Plannwch lwyni ffrwythau fel gwsberis, mafon a chyrains duon sy'n blodeuo yn hwyr yn y gwanwyn
- Plannwch lysiau fel teim, ffenigl, y wermod wen, tafod yr ych a'r gyfardwf.

TREFNU A BWRW ATI

- CANLLAW GWEITHREDU YN OFALUS
- FFURFLEN GOFRESTRU AR GYFER GWIRFODDOLWYR
- CANLLAW YMARFEROL AR GYFER DELIO Â JAC Y NEIDIWR
- POSTER CYMRYD RHAN

A yw'r planhigyn yma yn broblem go iawn?

Ydy. Mae'r Jac y Neidiwr yn Rhywogaeth Estron Goresgynnol, sydd nawr i'w weld ar lawr gwlad yn y DU ac sy'n cael ei ystyried mewn nifer o wledydd fel planhigyn sy'n bla. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn rhestru'r Ffromlys fel un o'r *'deg rhywogaeth goresgynnol mwyaf difäol a chostus'*.

Cyflwynwyd y planhigyn estron goresgynnol yma i'r DU ym 1839 ac mae'n ymledu drwy'r hadau sydd yn cael eu rhannu gan y gymuned garddio a chadw gwenwyn a thrwy gyrsiau dŵr lle y mae hadau yn egino yn y glannau mwdlyd. Yn perthyn i'r Busy Lizzie, dyma ein planhigyn blynyddol talaf, yn tyfu 2-3 metr o uchder, gyda nifer o flodau pinc sy'n arogli'n hyfryd. Mae'n blanhigyn sy'n tyfu ymhlith y cyflymaf, dipyn yn fwy cyflym na'r rhywogaethau cynhenid, a hynny er mwyn dominyddu ardal mewn un tymor. Pan ddaw'r rhew am y tro cyntaf yn yr hydref, mae'n marw gan adael glannau heb flodau sydd yn medru cael eu herydu'n hawdd. Mae'r planhigyn yn hapus yn tyfu mewn amryw o amodau ond mae'n hoffi amodau llaith, mewn bach o gysgod sydd ger cyrsiau dŵr a choetiroedd llaith. Felly, mae nentydd, gwlyptiroedd a choetiroedd yr Afon Gwy yn cynnig cartref perffaith!

O dan y Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad, mae'n drosedd i blannu neu achosi'r Jac y Neidiwr i dyfu yn y gwyllt. Mae'r hadau yn wastraff a reolir.

Sut i ddifa'r Jac y Neidiwr

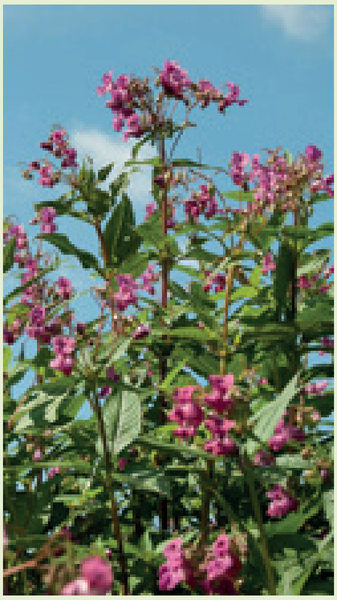

Coesai tal, coch a llawer o flodau pinc

Eginblanhigion

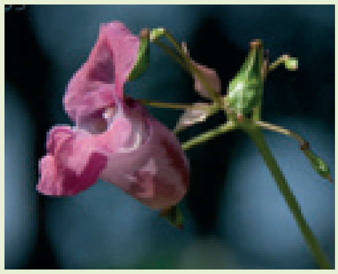

Flower and pod

Dail pigfan, 3 mewn troellen

Pod hadau, hadau aeddfed (du) ac anaeddfed (gwyn)

Sut mae mor llwyddiannus?

- Mae tymor blodeuo hir gan y Jac y Neidiwr (Mehefin – Hydref) ac mae'r pryfed peillio yn ffafrio'r blodau yma dros y blodau cynhenid. Mae hadau'n cael eu creu rhwng Gorffennaf a Hydref.
- Mae'r codennau yn ffrwydro ar agor, gan deithio hyd at saith metr ym mhob cyfeiriad! Mae pob planhigyn yn creu rhwng 600 a 2,500 o hadau ac mae modd eu cludo yn y dŵr, gan ddynion a bywyd gwyllt.
- Mae hadau yn medru goroesi am 2 flynedd yn y pridd tan ddaw'r amodau cywir i ganiatáu iddynt dyfu.
- Mae egino yn medru digwydd fel rhywbeth torfol neu dros sawl mis (Chwefror – Gorffennaf).
- Mae hadau yn tyfu'n gyflym ac yn taflu cysgod dros rhai planhigion sydd wedyn yn marw yn sgil diffyg haul.
- Mae astudiaethau yn dangos bod y Jac y Neidiwr yn effeithio ar ansawdd y pridd, a'n atal planhigion cynhenid rhag ail-dyfu.
- Mae'r rhagolygon yn nodi y bydd newid hinsawdd yn arwain at fwy o law a llifogydd, sydd yn addas ar gyfer Jac y Neidiwr.

Ni allwn ni fforddio anwybyddu hyn.

Yn ffodus, mae'n bosib tynnu'r Jac y Neidiwr o'r ddaear wrth ei wreiddiau yn weddol hawdd ac mae'r hadau ond yn hyfyw am tua 2 flynedd. Mae gwneud hyn yn aml felly yn medru helpu atal y planhigyn rhag ymledu. Os ydych yn gweld Jac y Neidiwr yn eich gardd neu ar eich tir, neu ar hawliau tramwy cyhoeddus neu ar ochr y ffordd (a bod yr amodau yn ddiogel i chi) – darllenwch y cyngor isod.

Mae angen ysbryd cymunedol i gael gwared ar y planhigyn yma sy'n bla.
Os yw'n tyfu yng ngardd eich cymydog, dywedwch wrthynt, esboniwch y sgil-effaith a chynigiwch help iddynt ei reoli. Os ydych yn dirfeddiannwr lleol sydd yn cael trafferth yn ei reoli, gofynnwch i'ch ffrindiau a chymdogion i'ch helpu. Os ydych am ddod â'ch cymdogion at ei gilydd i ddifa'r planhigyn hwn ar hyd y llwybrau cerdded, llwybrau ceffyl lleol neu safleoedd lleol eraill, cysylltwch gyda ni. Rydym yn medru'ch helpu i drefnu'r grŵp a ...

... a dewch i fwrw golwg ar ein Pecyn Cymorth ar gyfer Difa Jac y Neidiwr, wedi ei ddylunio ar gyfer (a gan) grwpiau gweithredu cymunedol.

Available to download from www.wyevalleyaonb.org.uk or contact us to request a hard copy

Trefnu Parti Difa'r Jac y Neidiwr

Dewswich safle lle y byddwch yn gwneud gwahaniaeth – ewch i'r dudalen nesaf. Sicrhewch gefnogaeth y tirfeddiannwr (mae ffurflen ganiatâd yn rhan o'r Pecyn Cymorth) er mwyn medru cael mynediad at y planhigyn.

Cwblhewch Asesiad Risg (AR) - sicrhewch eich bod wedi nodi'r peryglon a sut i reoli'r rhain - mae esiampl i'w gweld yn ein Pecyn Cymorth.

Trefnwch ddyddiad a lledaenu'r gair - defnyddiwch bosteri (mae esiampl yn y Pecyn Cymorth) a'r cyfryngau cymdeithasol er mwyn hyrwyddo'r grŵp. Gwahoddwch eich ffrindiau a chymdogion a chysylltwch ag eraill sydd â diddordeb e.e. Sefydliad y Menywod, grwpiau ieuenctid, grwpiau pontio.

Cynlluniwch eich diwrnod - sicrhewch fod y teclynnau, lluniaeth a'r cit bioddiogelwch yn barod- ewch i'r rhestr yn y Pecyn Cymorth. Peidiwch â gorweithio eich gwirfoddolwyr; rydych am eu gweld yn dod i helpu unwaith eto!

Ar y diwrnod, arweiniwch y tîm – amlinellwch strwythur y diwrnod ac esboniwch pam fod y gwaith yn hanfodol ar gyfer bywyd gwyllt. Rhowch wybod iddynt pryd i ddisgwyl egwyl ar gyfer seibiant. Ewch drwy'r Asesiad Risg, gan amlygu'r risgiau. Os oes unrhyw offer i'w defnyddio, yna esboniwch sut i wneud hyn yn ddiogel a dangos iddynt (gweler isod).

Cofnodwch eich gweithgareddau- Tynnwch luniau cyn ac ar ôl gwneud y gwaith (mae ffurflen ganiatâd ar gyfer tynnu lluniau yn y Pecyn Cymorth) a chofnodi'r hyn sydd wedi ei gyflawni. Rhestrwch unrhyw wersi i lywio digwyddiadau'r dyfodol a rhannwch eich lluniau a newyddion gyda ni!

Dilynwch fesurau bioddiogelwch! Wrth adael y safle, dilynwch y weithdrefn bioddiogelwch (gweler isod).

Gofalwch am eich gwirfoddolwyr – Diolchwch i bawb a hyrwyddo digwyddiadau'r dyfodol. Os yn bosib, dathlwch hyn drwy drefnu digwyddiadau cymdeithasol e.e. barbeciw.

'Balsam bashing' yw'r arfer o dynnu Jac y Neidiwr lan o'r ddaear gyda'i wreiddiau a/neu dorri'r planhigion islaw'r nod isod gan ddefnyddio offer garddio er mwyn atal planhigion rhag ffurfio hadau.

Cyngor allweddol ar gyfer Difa Jac y Neidiwr

- ✓ Edrychwch o gwmpas er mwyn adnabod ffynhonnell yr hedyn (fel arfer y pwynt uchaf i fyny'r afon neu'r pwynt uchaf i fyny'r bryn) – gweler y diagram isod.
- ✓ What3Words – dyma ap ffôn mudol sydd yn ddefnyddiol i gofnodi safleoedd (a rhannwch hyn gyda ni).
- ✓ Mae'n werth tynnu'r planhigyn yma cyn bod y blodau'n ymddangos (Mai) neu wrth iddynt ddechrau blodeuo (Mehefin).
- ✓ Os ydych chi'n tynnu yn gynnar yn ystod blodeuo, plygwch y blodyn a'r hadau i mewn i fag plastig a'i dorri a'i osod yn y bag. Gadewch y blodyn a'r hadau ar y safle i bydru am y 3 mlynedd ddiwethaf. Mae'n anghyfreithlon i fynd â hyn o'r safle, ac eithrio i safle gwastraff trwyddedig a reolir.
- ✓ Nid yw'r gwreiddiau yn fwy nag ambell gentimetr. Daliwch y goes a chodi'r gwreiddiau drwy ei dynnu. Os yw'n torri uwchben y nod isaf, rhowch gynnig arni!
- ✓ Torrwch y goes rhwng y gwreiddiau a'r nod gwaelod.
- ✓ Os yw'r ardal yn fawr a'n rhy anodd ei rheoli, yna defnyddiwch offer garddio ond torrwch islaw'r nod isaf er mwyn atal y planhigyn rhag aildyfu (os yn cael eu torri uwchben y nod gwaelod, bydd y planhigyn yn mynd ati i dyfu llawer o hadau). Mae torri'r planhigyn yn mynd i atal hadau rhag ail-gynhyrchu, yn rhoi ychydig o amser i chi gynllunio sut i ddelio gyda hyn.
- ✓ Gadewch unrhyw blanhigion sydd wedi eu tynnu ar y safle i bydru. Os yw'n llaith, efallai y bydd y planhigyn yn aildyfu, ac felly, dylech eu hongian dros glogwyni neu ganghennau fel eu bod yn sychu. Sicrhewch fod hyn i ffwrdd o'r cyrsiau dŵr er mwyn eu hatal rhag blocio. Ewch i edrych ar y domen er mwyn sicrhau nad yw planhigion yn gwreiddio neu'n blodeuo.
- ✓ Bydd angen gwneud gwaith pellach gan fod golau'r haul yn rhoi hwb i'r hadau dyfu.
- ✓ Mae gwneud hyn yn fisol yn mynd i'ch helpu i lwyddo gyda'r dasg.

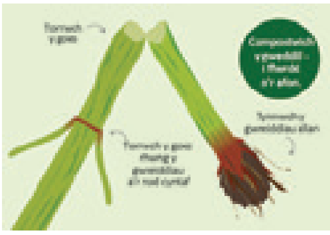

Mae nodi sut y mae'n ymledu yn allweddol

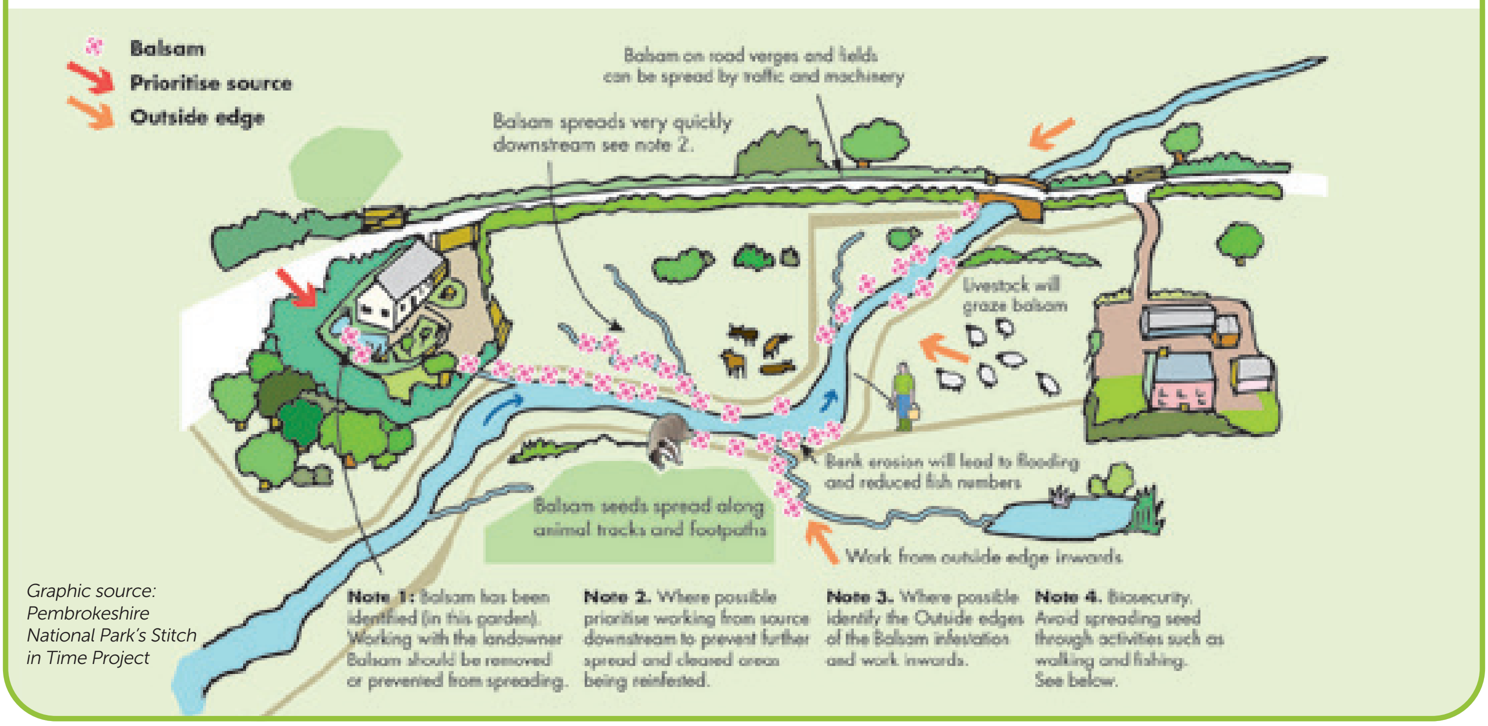

Graphic source: Pembrokeshire National Park's Stitch in Time Project

Mae cymunedau ar hyd Dyffryn Gwy yn gweithredu. A fyddwch yn ymuno â hwy?

Mae tynnu neu dorri un planhigyn Jac y Neidiwr cyn ei fod yn blodeuo yn medru helpu lleihau'r nifer o hadau yn y pridd, rhwng 600 a 2,500 o hadau. Felly, mae pob dim yn medru helpu.

Wedi syrffedu ar ôl gweld y planhigyn yma sy'n bla yn ymledu dros yr haf, mae mwy a mwy o gymunedau yn gweithredu. Dyma rai esiamplau o Ddyffryn Gwy:

Gweithredu ar draws y dalgylch: dros 3 mlynedd, mae'r Grŵp Llwybrau Troed Narth a'r Dalgylch, wedi mapio a difa'r planhigyn hwn ar draws y dalgylch Manor Brook sydd yn bwydo'r Afon Gwy yn Whitebrook. Mae meysydd a oedd wedi eu heffeithio gan y planhigyn nawr yn noddfeydd ar gyfer bywyd gwyllt, gan ddangos fod y math hwn o waith yn llwyddiannus.

Achub cynefinoedd pwysig: roedd cymuned (a chymdogion) Brockweir dros 4 diwrnod yn 2021 wedi dod ynghyd er mwyn atal y planhigyn rhag ymledu mewn dolydd a choetiroedd cyfoethog ac ail-hawlio'r Afon Gwy ar gyfer bywyd gwyllt. Cliriwyd mwy na 3km o Jac y Neidiwr. Mae yna gynlluniau i fynd yn ôl i'r safleoedd yma a symud i safleoedd newydd yn rhannau uchaf y dalgylch.

Ail-hawlio amwynderau allweddol eraill: I fyny o AHNE Dyffryn Gwy, mae Cymdeithas Cymunedau St James a Bartonsham wedi bod yn gweithio i godi ymwybyddiaeth a lefelau o ymgysylltu gyda glannau afon Henffordd, gan ddechrau yn Bishop's Meadow a mynd i lan yr afon tra'n cefnogi Cyfeillion Bartonsham Meadows i fynd i'r afael gyda Jac y Neidiwr yn Bartonsham Meadows, gorlifdir i'r dwyrain o Henffordd, lle y mae'r Gwy yn symud rhwng Pontydd Victorian a Canary.

Cefnogi tirfeddianwyr a thrigolion lleol: Mae trigolion Llandogo yn bwriadu tynnu'r planhigyn o'u pentref hyfryd, gan weithio o'r ucheldiroedd sydd wedi eu heffeithio fwyaf a mynd i lawr tuag at yr Afon Gwy. Byddant yn helpu trigolion a thirfeddianwyr i glirio gerddi, llwybrau a chaeau.

Os hoffech gael eich cefnogi i drefnu grŵp gweithredu lleol neu os am drefnu digwyddiad un-tro, ewch i'n gwefan i lawrlwytho'r Pecyn Cymorth (a ysgrifennwyd ar gyfer (a gan) grwpiau gweithredu lleol) a chysylltwch gyda ni er mwyn ein hysbysu ni am eich cynlluniau www.wyevalleyaonb.org.uk

Y gymuned yn difa Ffromlys yn Brockweir

Bydd bioddiogelwch da yn sicrhau nad ydych yn lledaenwr!

Er mwyn sicrhau nad ydym yn cyfrannu'n bersonol i'r broblem tra'n mwynhau cefn gwlad, yna cofiwch y mantra Edrych, Golchi, Sychu':

EDRYCH — **Edrych** eich offer, esgidiau a'ch dillad am fwyd, anifeiliaid dyfrol neu hadau'r planhigyn. Tynnwch unrhyw beth yr ydych yn ei weld a'i adael ar y safle. Mae brwsh, neu 'hoof pick', yn ffordd wych i dynnu'r hadau oddi ar yr esgidiau neu olwynion eich cerbyd cyn symud i ardal lle nad yw'r planhigyn yn tyfu.

GOLCHI — **Golchi** bob dim gymaint ag sydd yn bosib gan dalu sylw i ardaloedd sydd yn llaith neu'n anodd eu cyrraedd. Defnyddiwch ddŵr twym os yn bosib.

SYCHU — **Sychu** bob dim am gyn hired ag sydd yn bosib cyn eu defnyddio rhywle arall gan fod rhai planhigion ac anifeiliaid goresgynnol yn medru goroesi am fwy na phythefnos mewn amodau llaith.

Mae'r canllaw hwn yn ffurfio rhan o'r Pecyn Cymorth Gweithredu yn Erbyn Jac y Neidiwr a grëwyd gan Uned AHNE Dyffryn Gwy ar gyfer y Prosiect Rhywogaethau Goresgynnol Gwy. Mae'r prosiect wedi ei gefnogi gan Grŵp Llwybrau Cerdded Narth a'r Dalgylch, Parc Cenedlaethol Arfordir Si Benfro, Ymddiriedolaeth Bywyd Gwyllt Swydd Efrog, Rhwydwaith Ecolegol Dygn Cymru, ac Ysgrifenyddiaeth Rhywogaethau Esgynnol Prydain Fawr. Mae uned TAHNE Dyffryn Gwy wedi derbyn cyllid ar gyfer rheoli rhywogaethau estron drwy *Gronfa Hwb ar gyfer Bioamrywiaeth Severn Trent, Cronfa Rhwydweithiau Natur* y Loteri Genedlaethol a Chyfoeth Naturiol Cymru, Cronfa Dygnwch *Bioamrywiaeth ac Ecosystemau.*

Trywydd ar gyfer Difa Jac y Neidiwr

Cadarnhewch a oes nodweddion gwarchodedig gan eich safle e.e. SoDdGA neu os yw'n Gadwraeth Natur a gofynnwch am y caniatâd angenrheidiol

WISP
Wye Invasive Species Project
Prosiect Rhywogaethau Goresgynnol Gwy

Ewch i wirio'r Pecyn Cymorth llaw sydd yn cynnwys pethau defnyddiol fel ffurflen ganiatâd ar gyfer tirfeddianwyr, asesiad risg, rhestr o'r offer, posteri, taflenni cofrestru gwirfoddolwyr.

CHWEFROR

Y Camau Cychwynnol

1. Cysylltwch gyda'ch gwirfoddolwyr
2. Gwahoddwch recriwtiaid newydd - defnyddiwch y cyfryngau cymdeithasol, hysbysfyrddau cymunedol, e-byst ayyb

MAWRTH

Dewiswch safle

1. Cysylltwch â'r tirfeddiannwr a chynnig cefnogaeth eich grŵp
2. Bydd angen sicrhau caniatâd ysgrifenedig i fynd ar y tir er mwyn delio gyda'r Jac y Neidiwr
3. Rhowch wybod i'r tirfeddiannwr am yr hyn sy'n digwydd a'i gefnogi

YN GYNNAR YN EBRILL

Trefnwch yr Elfen Weinyddol

1. Nodwch pwy sy'n medru cynnig Cymorth Cyntaf (os oes angen)
2. Cwblhewch yr holl asesiadau diogelwch
3. Cadarnhewch ddyddiadau, amseroedd a lleoliadau

CANOL-DIWEDD EBRILL

Cynlluniwch eich digwyddiadau

1. Cadarnhewch fod yr holl offer a'r cit gennych (gan gynnwys y cit bioddiogelwch)
2. Gwiriwch fod eich gwirfoddolwyr yn frwdfrydig, yn fodlon ac yn medru bwrw ati
3. Gwiriwch y logisteg - lluniaeth, teithio, rhagolygon ar gyfer y tywydd "

YN GYNNAR YM MAI

Lledaenwch y Gair!

1. Defnyddiwch bosteri, taflenni, y cyfryngau cymdeithasol er mwyn hyrwyddo eich digwyddiad
2. Ewch ati i wahodd ffrindiau, teulu, cymdogion
3. Cysylltwch â grwpiau cymunedol eraill (Sefydliad y Menywod, Dug Caeredin, Rotari, grwpiau ieuenctid, grwpiau Pontio)

CANOL-DIWEDD MAI
(a gwnewch hyn bob mis er mwyn cael yr effaith fwyaf)

DIFA JAC Y NEIDIWR!

1. Cyflwynwch eich hun, amlinellwch strwythur y diwrnod, esboniwch pam fod rheoli Jac y Neidiwr mor hanfodol ar gyfer bywyd gwyllt
2. Rhowch wybod i bawb pryd fyddant yn debygol o gael egwyl
3. Dylech fynd drwy'r Asesiad Risg. Os yn defnyddio offer, esboniwch sut i'w defnyddio'n ddiogel
4. Cofnodwch eich gweithgareddau - lluniau, fideos (gan sicrhau eich bod wedi derbyn caniatâd y gwirfoddolwyr)
5. Dilynwch y gweithdrefnau Bioddiogelwch pan fydd pawb yn gadael y safle
6. Diolchwch i bawb am eu hymdrech
7. Hyrwyddwch unrhyw ddigwyddiadau tebyg ar gyfer y dyfodol.
8. Dathlwch gyda digwyddiad cymdeithasol neu farbeciw
9. Rhannwch eich llwyddiannau a'r gwersi sydd wedi eu dysgu gyda grwpiau eraill

Gweithredu'n Ddiogel

Ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

Iechyd a diogelwch, lles ac yswiriant fel arfer yw'r elfennau llai diddorol o wirfoddoli ond rhaid buddsoddi ychydig o amser yn ystyried hyn cyn mynd ati i weithio yn yr awyr agored.

Mae'r Gweithgor Iechyd a Diogelwch yn datgan:

Os ydych yn gwirfoddoli, naill ai fel unigolyn neu fel rhan o grŵp cymunedol na sydd yn meddu ar unrhyw gyflogeion, yna ni fydd y gyfraith iechyd a diogelwch fel arfer yn berthnasol i chi. Fodd bynnag, dylech ymgymryd â'ch rôl yn ddiogel ac ystyried unrhyw ganllawiau gan y llywodraeth leol. Er enghraifft, dylai grŵp cymunedol o wirfoddolwyr sydd yn gweithio ar dynnu Jac y Neidiwr a chasglu sbwriel wirio gyda'r awdurdod lleol a oes yna unrhyw gyfyngiadau, fel osgoi priffyrdd cyhoeddus.

O dan y gyfraith gyffredin, mae mudiadau gwirfoddol a gwirfoddolwyr unigol yn meddu ar ddyletswydd o ofal i'ch gilydd ac i bawb sydd o bosib yn cael eu heffeithio gan eu gweithgareddau. Mewn rhai achosion, bydd pobl yn medru mynd â chi i'r llys gan hawlio iawndal fel rhan o'r gyfraith gyffredin os ydynt yn cael eu niweidio yn sgil esgeulustod e.e. gwirfoddolwr yn anafu rhywun sy'n cerdded heibio os yw cangen yn disgyn wrth iddynt dorri'r coed.

Iechyd a Diogelwch

Fel llawer o weithgareddau cadwraeth yn yr awyr agored, mae rheoli Jac y Neidiwr yn medru golygu eich bod yn mynd oddi ar y llwybrau arferol gyda risg gynyddol o ddamweiniau. Mae yna gyfrifoldeb, yn sgil dyletswydd gofal sy'n rhan o'r gyfraith gyffredin, i ddeall a chyfathrebu'r agweddau iechyd a diogelwch sydd yn rhan o'ch tasgau. Mae'r Pecyn Cymorth Jac y Neidiwr yn cynnig ffurflenni er mwyn helpu gyda hyn:

Ffurflen Asesu Risg

Help gydag adnabod y peryglon a'r risgiau sy'n rhan o'r dasg a'r mesurau i leihau unrhyw risgiau a delio ag argyfyngau. Mae yna esiampl o asesiad risg sydd wedi ei gwblhau a ffurflen wag i chi ei chwblhau.

Ffurflen Asesu Lles

Help gyda mynd i'r afael ag agweddau o les e.e. ble i olchi dwylo neu mynd i'r toiled yn ystod tasgau. Mae asesiad lles sydd wedi'i gwblhau wedi'i ddarparu ac mae un gwag i chi ei ddefnyddio.

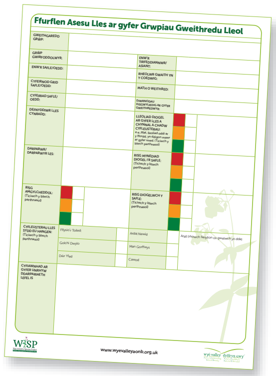

Er mwyn bod yn ddiogel, rydym yn awgrymu bod un o'r grŵp yn meddu ar gymhwyster Cymorth Cyntaf cyfredol.

Bydd eich Cydlynydd Gwirfoddoli yn yr awdurdod lleol yn medru'ch helpu gyda'r hyfforddiant neu'r costau ar gyfer hyfforddiant. Cysylltwch gyda ni os oes angen mwy o wybodaeth.

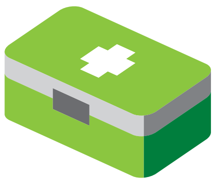

Mae yna Becyn Cymorth defnyddiol hefyd sy'n nodi'r hyn y byddwch chi a'ch grŵp ei angen ar gyfer trefnu digwyddiad llwyddiannus a diogel.

Gweithredu'n Ddiogel

Ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

Yswiriant Atebolrwydd Cyhoeddus

Nid oes cyfraith yn datgan bod rhaid i chi brynu yswiriant ar gyfer digwyddiad gwirfoddol neu gymunedol, ond rhaid mabwysiadu arferion da ac efallai eich bod am yswirio'r grŵp rhag ofn bod rhywbeth yn mynd o'i le h.y. rhywun yn hawlio iawndal am anaf a gafwyd tra'n gwirfoddoli gyda chi.

Mae'r Gweithgor Iechyd a Diogelwch yn datgan:

Weithiau, mae corff arall, fel Cyngor lleol neu rhywun yr ydych yn cysylltu gyda hwy (fel tirfeddiannwr y tir lle mae'r digwyddiad yn cael ei gynnal) yn dweud eich bod angen yswiriant atebolrwydd cyhoeddus.

Os felly, gallwch ofyn pam fod angen hyn gan nad yw'n ofynnol yn ôl y gyfraith. Weithiau, bydd arwyddo ymwrthodiad yn ddigonol ac nid oes angen prynu yswiriant. Os ydych yn hurio offer, yna gwiriwch gyda'r cwmni hurio os yw'r telerau yn cynnwys unrhyw yswiriant a darllenwch yr amodau yn fanwl (yn enwedig unrhyw eithriadau).

Os oes unrhyw fusnesau allanol yn darparu gwasanaethau, fel bwyd, dylech wirio eu bod yn meddu ar yswiriant a'i fod mewn grym ar ddiwrnod y digwyddiad.

Os ydych yn teimlo bod angen Yswiriant Atebolrwydd Cyhoeddus, dylech ystyried dau opsiwn:

1) Ymuno gyda grwpiau lleol eraill neu'ch cyngor cymuned/cyngor plwyf

Ceisiwch gadarnhau a oes yna ganolfannau lleol ar gyfer gwirfoddolwyr, cwmnïau buddiannau cymunedol neu elusennau, cadwraeth lleol neu grwpiau glanhau, sydd eisoes wedi trefnu yswiriant ar gyfer gwaith gwirfoddoli. Gofynnwch a oes modd i chi ymuno gyda hwy a bod yn rhan o'u polisi.

Mae rhai cynghorau cymuned/plwyf yn cynnig yswiriant ar gyfer wardeniaid llwybrau troed gwirfoddol lleol ac efallai eu bod yn medru ychwanegu eich grŵp at y polisi os ydych yn helpu cynnal a chadw'r llwybrau., er enghraifft yn tynnu Jac y Neidiwr ar hyd yr Hawliau Tramwy Cyhoeddus. Efallai y bydd eich Swyddog Gwirfoddolwyr yn y Cyngor Sir hefyd yn medru eich helpu gyda hyn, a chysylltwch gyda ni am fwy o wybodaeth.

2) Trefnu yswiriant ar gyfer eich grŵp

Dyma ddwy enghraifft o fudiadau yn darparu yswiriant ar gyfer gwaith gwirfoddoli yn yr awyr agored:

- Gwirfoddolwyr Cadwraeth: Os ydych yn aelod o Rwydwaith Cymunedol TCV (mae'n hawdd ymuno ac mae yna adnoddau cadwraeth gwych ar gael), rydych yn medru elwa o yswiriant gostyngedig gan Zurich. Bydd angen dyfynnu eich rhif aelodaeth TCV tra'n ffonio Zurich er mwyn cael amcanbris. Fel arall, bydd Zurich yn cynnig pecyn yswiriant ar-lein o £96 y flwyddyn ond nid oes gostyngiadau ar gael ar gyfer y pecyn. Mae'n cynnwys atebolrwydd cyhoeddus, damweiniau personol, atebolrwydd ar gyfer cyflogwyr, yswiriant ar gyfer cynnwys ayyb.
- Cadw Cymru'n Daclus: Maent yn cynnig Cynllun Yswiriant Grŵp Cymunedol, sy'n cynnig yswiriant sylfaenol i grwpiau sydd wedi eu ffurfio yn y 12 mis diwethaf. I grwpiau sydd wedi bodoli yn hirach na'r 12 mis diwethaf, maent yn gofyn am gyfraniad o £50/£35 tuag at gost yr yswiriant sylfaenol. Byddant am weld eich grŵp yn casglu sbwriel yn ogystal â'n gwneud tasgau cadwraeth.

Rydym yn croesawu eich adborth!

Mae diddordeb gennym i glywed am eich profiad o ran materion iechyd a diogelwch ac yswiriant sy'n ymwneud gyda gwirfoddoli, ac felly, cysylltwch gyda os gwelwch yn dda drwy ein tudalen Cysylltwch â ni www.wyevalleyaonb.org.uk

www.hse.gov.uk/voluntary/volunteers/volunteer-health-and-safety.htm

www.gov.uk/government/publications/can-do-guide-for-organisers-of-voluntary-events/the-can-do-guide-to-organising-and-running-voluntary-and-community-events#part-6-do-i-need-insurance

Ffurflen Gofrestru Gwirfoddolwyr

Ar Gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

ENW'R GRŴP GWEITHREDU LLEOL: ....

RHAN 1: MANYLION PERSONOL

ENW LLAWN: .... TEITL: ....

CYFEIRIAD: ....

.... COD POST: ....

RHIF FFÔN MUDOL: .... RHIF FFÔN YN Y DYDD: ....

CYFEIRIAD E-BOST: ....

GALWEDIGAETH: .... DYDDIAD GENI: ....

Er mwyn helpu ni ystyried unrhyw addasiadau priodol sydd eu hangen ac er mwyn eich cefnogi chi'n well, rhannwch unrhyw fanylion am anableddau neu bryderon iechyd, fel ein bod yn medru trafod hyn gyda chi.

....

....

....

....

RHAN 2: AMDANOCH CHI

Cefndir a Diddordebau: Nodwch unrhyw fanylion yn gryno. Mae hyn yn medru cynnwys eich sgiliau a phrofiadau, diddordebau ac unrhyw brofiad blaenorol o wirfoddoli.

....

....

....

Pam ydych am wirfoddoli gyda'r grŵp hwn, a sut ydych yn gobeithio elwa o hyn?

....

....

RHAN 3: MANYLION CYSWLLT MEWN ARGYFWNG

ENW: .... PERTHYNAS Â CHI: ....

CYFEIRIAD: ....

.... RHIF CYSWLLT: ....

RHAN 4: DIOGELU DATA

Mae angen y wybodaeth yr ydych wedi darparu er mwyn prosesu eich diddordeb i wirfoddoli gyda'r grŵp gweithredu lleol yma. Bydd yn cael ei gadw'n ddiogel ar gronfa ddata'r gwirfoddolwyr ac yn unol gyda'r Ddeddfwriaeth Diogelu Data.

Ticiwch y blychau os ydych yn hapus i'r grŵp gweithredu lleol gysylltu gyda dhi:

☐ Ar e-bost ☐ Ar y ffôn ☐ Yn y post

Rwyf yn datgan fod y wybodaeth yr wyf wedi darparu, hyd y gwn i, yn gywir ac yn gyflawn.

LLOFNOD: .... DYDDIAD: ....

A ydych am fynd allan i'r awyr agored, gwneud gwahaniaeth i fywyd gwyllt a chwrdd â ffrindiau newydd?

Mae eich grŵp gweithredu gwirfoddol lleol eich angen i gael gwared ar Jac y Neidiwr sydd yn ein hardal leol hyfryd.

Mae Jac y Neidiwr yn rhywogaeth estron goresgynnol sydd yn medru mygu ein planhigion cynhenid, meddiannu cynefinoedd sensitif a'n gwthio bywyd gwyllt lleol o'r neilltu.

Rydym yn chwilio am wirfoddolwyr i'n helpu ni i reoli'r rhywogaeth ddifäol yma. Felly, os oes ambell awr sbâr gyda chi a'ch bod am wneud rhywbeth i helpu'ch ardal leol, cysylltwch gyda ni.

Mae modd darparu hyfforddiant ar sut i fapio a thynnu Jac y Neidiwr oddi yno.

Er mwyn cofrestru fel gwirfoddolwr:

Ffoniwch: ....

Ar: ....

E-bost: ....

Neu dewch o hyd i ni ar Facebook: ....

CYNLLUNIO EICH DIGWYDDIADAU

- FFURFLEN GANIATÂD AR GYFER PERCHNOGION EIDDO/TIR
- RHESTR O'R CIT AR GYFER DIGWYDDIADAU
- TEMPLEDI POSTER AR GYFER Y DIGWYDDIAD
- ASESIAD LLES
- ASESIAD RISG

Ffurflen Ganiatâd ar gyfer Perchnogion Tir/Eiddo

Ar Gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

Cytundeb ar gyfer cael Mynediad a Rheoli Jac y Neidiwr

RHAN 1: MANYLION PERCHENNOG Y TIR/EIDDO

ENW LLAWN: .... TEITL: ....

CYFEIRIAD: ....

.... COD POST:...

RHIF FFÔN MUDOL: .... RHIF FFÔN YN Y DYDD:...

CYFEIRIAD E-BOST: ....

RHAN 2: MANYLION AM Y TENANT (OS YN BERTHNASOL)

ENW LLAWN: .... TEITL: ....

CYFEIRIAD: ....

.... COD POST:...

RHIF CYSWLLT::.. CYFEIRIAD E-BOST: ....

RHAN 3: SAFLE/MANYLION AM JAC Y NEIDIWR

CYFEIRIAD SAFLE:...

....

DISGRIFIWCH Y SAFLE OS GWELWCH YN DDA: ....

....

A ydych chi, neu'ch contractwr neu'r gwirfoddolwyr yn y Grŵp Gweithredu Lleol wedi trin neu reoli'r safle o'r blaen?

☐ Ydym ☐ Nac ydym ☐ Ansicr

Nodwch unrhyw fanylion os gwelwch yn dda (dyddiad/pwy oedd wedi cymryd rhan/triniaeth):............................

....

....

RHAN 4: EICH CANIATÂD

Polisi GDPR – Byddwn yn cadw eich manylion cyswllt yn unig i'w defnyddio gan y cydlynydd grŵp gweithredu lleol er mwyn cysylltu gyda chi ynglŷn â thrin Rhywogaethau Estron Goresgynnol ar eich tir/eiddo. Oni bai eich bod yn dynodi hyn isod, bydd eich manylion cyswllt yn cael eu dileu unwaith bod y gwaith wedi ei gwblhau. Ni fyddwn yn rhannu eich manylion gydag unrhyw drydydd parti heb eich caniatâd.

Fel y perchennog y tir/eiddo, rwyf yn cytuno, drwy ddewis 'Ydw', gyda'r canlynol:

- Caniatáu'r cydlynydd Grŵp Gweithredu Lleol i gadw fy manylion cyswllt yn unol gyda'r polisi GDPR uchod.
- Caniatáu'r gwirfoddolwyr yn y Grŵp Gweithredu Lleol i weithio ar y darn o dir lle y mae Jac y Neidiwr yn tyfu, a hynny ar y dyddiadau a'r amseroedd a gytunir.

LLOFNOD: .... DYDDIAD: ....

DIFA JAC Y NEIDIWR

Y Rhestr Wirio

BE PLANT WISE

Adolygwch eich rhestr offer cyn eich digwyddiad er mwyn sicrhau bod pob dim gennych.
Peidiwch ag anghofio eich offer bioddiogelwch a bisgedi ar gyfer pobl sy'n mynychu!

Y Rhestr Wirio

OFFER

- ✓ Cit cymorth cyntaf
- ✓ Menig ar gyfer pawb
- ✓ Clytiau Alcohol/diheintio
- ✓ Lluniaeth
- ✓ Offer bioddiogelwch

GWAITH PAPUR

- ✓ Copi o'r Asesiad Risg
- ✓ Taflen Gofrestru ar gyfer Gwirfoddolwyr
- ✓ Ffurflen Gofrestru ar gyfer Gwirfoddolwyr
- ✓ Ffurflen Ganiatâd ar gyfer Lluniau
- ✓ Copi o'r Asesiad Lles

Sicrhewch eich bod yn cynnwys offer bioddiogelwch sylfaenol!

OFFER BIODDIOGELWCH

Mae'r canlynol yn rhad a'n hawdd cael gafael arnynt er mwyn eu cynnwys fel rhan o'ch offer bioddiogelwch:

'Hoof pick' – tynnu'r hadau a darnau o'r planhigyn sydd o dan eich esgidiau a'ch olwynion.

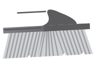

Brwsh â dolen hir – er mwyn golchi'r offer

Cynhwysydd dŵr – neu botel ddŵr ar gyfer golchi cyfarpar

Bwced hyblyg – yn ddigon mawr i roi yng nghist y car a'n cynnys ambell fodfedd o ddŵr

WISP
Wye Invasive Species Project
Prosiect Rhywogaethau Goresgynnol Gwy

www.wyevalleyaonb.org.uk

wye valley Area of Outstanding Natural Beauty
dyffryn gwy Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol

Difa Jac y Neidiwr

BE PLANT WISE

Ymunwch yn y Frwydr yn Erbyn y Planhigyn Goresgynnol yma!

Mae Jac y Neidiwr yn Rhywogaeth Estron Goresgynnol ac yn blanhigyn sy'n bla. Mae i'w weld yr ardal hon a'n debygol o ymledu, gan ddod o hyd i ddarnau o dir i ffwrdd o'r Afon Gwy, coetiroedd, perllannau ac ar hyd ein llwybrau a'r llwybrau ceffylau. Mae'n tagu planhigion cynhenid, yn newid rhywogaethau naturiol, yn gwthio'r bywyd gwyllt lleol o'r neilltu a'n effeithio ar ein mwynhad o gefn gwlad.

Helpwch ni ei atal rhag ymledu drwy ymuno gyda 'Difa Jac y Neidiwr'! Croeso i bawb.

Enw'r Grŵp: ....

Dyddiad/Amser: ....

Man Cyfarfod: ....

Beth: Gwisgwch ddillad sy'n eich cadw'n ddiogel h.y. trowsus, top â llewys a menig garddio gan y byddwch yn gweithio yn y dail poeth neu fieiri. Efallai y bydd y tir yn arw a'n anaddas, ac felly gwisgwch esgidiau addas. Efallai eich bod am ddod â photel ddŵr, lluniaeth ysgafn ac eli haul.

Am fwy o wybdoaeth,
ewch i/ffoniwch: ....

Dewch i ledu'r gair er mwyn helpu ni atal yr ymlediad!

WISP Wye Invasive Species Project / Prosiect Rhywogaethau Goresgynnol Gwy

www.wyevalleyaonb.org.uk

wye valley Area of Outstanding Natural Beauty / dyffryn gwy Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol

Difa Jac y Neidiwr

Ymunwch yn y Frwydr yn erbyn y Planhigyn Goresgynnol hwn!

Mae Jac y Neidiwr yn Rhywogaeth Estron Goresgynnol ac yn blanhigyn sy'n bla. Mae i'w weld yr ardal hon a'n debygol o ymledu, gan ddod o hyd i ddarnau o dir i ffwrdd o'r Afon Gwy, coetiroedd, perllannau ac ar hyd ein llwybrau a'r llwybrau ceffylau. Mae'n tagu planhigion cynhenid, yn newid rhywogaethau naturiol, yn gwthio'r bywyd gwyllt lleol o'r neilltu a'n effeithio ar ein mwynhad o gefn gwlad.

Helpwch ni ei atal rhag ymledu drwy ymuno gyda'r 'Difa Jac y Neidiwr'! Croeso i bawb.

Enw'r Grŵp: ....

Dyddiad/Amser: ....

Man Cyfarfod: ....

Beth: Gwisgwch ddillad sy'n eich cadw'n ddiogel h.y. trowsus, top â llewys a menig garddio gan y byddwch yn gweithio yn y dail poeth neu fieiri. Efallai y bydd y tir yn arw a'n anaddas, ac felly gwisgwch esgidiau addas. Efallai eich bod am ddod â photel ddŵr, lluniaeth ysgafn ac eli haul.

Am fwy o wybdoaeth,
ewch i/ffoniwch: ....

Dewch i ledu'r gair er mwyn helpu ni atal yr ymlediad!

Ffurflen Asesu Lles ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

GWEITHGAREDD GRŴP:	Gwaith dros gyfnodau byr i'w wneud er mwyn rheoli Rhywogaethau Estron Goresgynnol – arolwg o Jac y Neidiwr a thynnu â llaw, clirio ychydig o blanhigion er mwyn medru cyrraedd y Rhywogaethau Estron Goresgynnol.

GRŴP GWIRFODDOLWYR:		**ENW'R TIRFEDDIANNWR/ ASIANT:**	
ENW'R SAFLE/OEDD:		**RHEOLWR GWAITH YN Y COEDWIG:**	
CYFEIRNOD GRID SAFLE/OEDD:		**MATH O WEITHRED:**	Rheoli Rhywogaethau Estron Goresgynnol – arolwg o'r Jac y Neidiwr a thynnu â llaw
CYFEIRIAD SAFLE/ OEDD:		**DIWRNODAU DISGWYLIEDIG AR GYFER GWEITHREDWYR:**	
DEFNYDDIWR LLES CYNRADD:	Gwirfoddolwyr	**LLEOLIAD DIOGEL AR GYFER LLES A CHYNNAL A CHADW CYFLEUSTERAU:** e.e..fflat, lleoliad oddi ar y ffordd, yn ddigon mawr ar gyfer uned. (Ticiwch y blwch perthnasol)	[coch] ✓ / [oren] / [gwyrdd] — Sylwadau: Mae'r gwaith yn rhagweithiol ac wedi ei wneud ar droed. Nid yw uned les yn ymarferol ac nid oes angen cyfleusterau ar y safle ac eithrio'r manylion a nodir isod.
DARPARWR/ DARPARWYR LLES:	Gwirfoddolwyr	**RISG MYNEDIAD DIOGEL I'R SAFLE:** (Ticiwch y blwch perthnasol)	[coch] / [oren] ✓ / [gwyrdd] — Sylwadau: Mae'r gwaith yn rhagweithiol ac wedi ei wneud ar droed. Mae'r safleoedd yn gyfyngedig o ran maint a mynediad iddynt ond mae gwirfoddolwyr ond yn cael mynediad i safleoedd lle y mae'r mynediad wedi ei asesu fel lle diogel gan oruchwylydd.
RISG AMGYLCHEDDOL: (Ticiwch y blwch perthnasol)	[coch] / [oren] ✓ / [gwyrdd] — Sylwadau: Tirwedd yn medru bod yn serth, llithrig a gordyfiant gyda phlanhigion pigog. Gweler yr Asesiad Risg am fwy o wybodaeth	**RISG DIOGELWCH Y SAFLE:** (Ticiwch y blwch perthnasol)	[coch] / [oren] ✓ / [gwyrdd] — Sylwadau: Mae ardaloedd gwledig rhan isaf Dyffryn Gwy yn meddu ar lefel uchel o fandaliaeth a dwyn ond ni fydd dim byd yn cael ei adael ar y safle/Oedd a bydd gwirfoddolwyr yn gweithio mewn parau er mwyn cadw'n ddiogel.

CYFLEUSTERAU LLES SYDD EU HANGEN: (Ticiwch y blwch perthnasol)					
	Fflysio'r Toiled:		Ardal Newid		Arall (rhowch fanylion os gwelwch yn dda)
	Golchi Dwylo	✓	Man Gorffwys		
	Dŵr Yfed	✓	Cawod		

CYFIAWNHAD AR GYFER UNRHYW DDARPARIAETH LEFEL IS	Gan ystyried y ffactorau isod, yn enwedig y cyfnodau gweithio byr a lleoliadau amrywiol y gwaith a'r nifer cyfyngedig o wirfoddolwyr ar y safle, mae Safonau Lles tabl 2 yn dderbyniol. Bydd gwirfoddolwyr yn cynnal ymweliadau byr ar droed i leoliadau amrywiol a'n dechrau a'n gorffen o'u cartrefi, lle y mae cyfleusterau lles llawn ar gael. Bydd menig a chyfleusterau glanhau dwylo ar gael ar y safle. Bydd poteli dŵr yfed glân ar gael drwy'r amser. Byddwn yn dilyn canllawiau Covid-19 drwy'r amser. Mae'r gwaith yn cael ei bennu gan y tywydd a chylch bywyd y Rhywogaethau Estron Goresgynnol, sydd yn sicrhau bod gwirfoddolwyr yn gweithio mewn amodau sych a llonydd heb unrhyw wisg o amodau gaeafol.

Ffurflen Asesu Lles ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

GWEITHGAREDD GRŴP:			
GRŴP GWIRFODDOLWYR:		**ENW'R TIRFEDDIANNWR/ ASIANT:**	
ENW'R SAFLE/OEDD:		**RHEOLWR GWAITH YN Y COEDWIG:**	
CYFEIRNOD GRID SAFLE/OEDD:		**MATH O WEITHRED:**	
CYFEIRIAD SAFLE/ OEDD:		**DIWRNODAU DISGWYLIEDIG AR GYFER GWEITHREDWYR:**	
DEFNYDDIWR LLES CYNRADD:		**LLEOLIAD DIOGEL AR GYFER LLES A CHYNNAL A CHADW CYFLEUSTERAU:** e.e..fflat, lleoliad oddi ar y ffordd, yn ddigon mawr ar gyfer uned. (Ticiwch y blwch perthnasol)	
DARPARWR/ DARPARWYR LLES:		**RISG MYNEDIAD DIOGEL I'R SAFLE:** (Ticiwch y blwch perthnasol)	
RISG AMGYLCHEDDOL: (Ticiwch y blwch perthnasol)		**RISG DIOGELWCH Y SAFLE:** (Ticiwch y blwch perthnasol)	
CYFLEUSTERAU LLES SYDD EU HANGEN: (Ticiwch y blwch perthnasol)	Fflysio'r Toiled:	Ardal Newid	Arall (rhowch fanylion os gwelwch yn dda)
	Golchi Dwylo	Man Gorffwys	
	Dŵr Yfed	Cawod	
CYFIAWNHAD AR GYFER UNRHYW DDARPARIAETH LEFEL IS			

Ffurflen Asesu Risg ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

ENW'R GRŴP: The Brilliant Balsam Bashers

DIGWYDDIAD AWYR AGORED: Spring Balsam Bashing Work Party

DYDDIAD: 22 May 2022 LLEOLIAD: Beautiful Woods SSSI

Cyf Grid MYNEDIAD SAFLE: SO 000 0000 Cyfeiriad MYNEDIAD SAFLE: made.up.address

DIGWYDDIAD: Survey, Pulling, Cutting Himalayan Balsam

NIFER Y GWIRFODDOLWYR: Max. 20

ASESWR (nodwch): Daisy Smith

DYDDIAD: 20 April 2022 LLEOLIAD: ...

ASESIAD WEDI EI DRAFOD A'I GYTUNO GYDA THREFNYDD Y DIGWYDDIAD:

ENW'R CYDLYNYDD (nodwch yr enw): ...

DYDDIAD Y CYTUNDEB: ... LLOFNOD Y CYDLYNYDD: ...

Dyddiad Adolygu'r Asesiad (yn flynyddol/ yn newid bob):

DYDDIAD: ... GAN: ...

DYDDIAD: ... GAN: ...

DYDDIAD: ... GAN: ...

Sgôr Risg:

PERYGL (Difrifoldeb)	GWERTH	RISG (Tebygolrwydd)
Dibwys	1	Annhebygol
Ychydig	2	Posib
Canolig	3	Gweddol bosib
Difrifol	4	Tebygol
Difrifol iawn	5	Tebygol iawn

Gwerth Perygl x Gwerth y Risg = Lefel y Risg

Risgiau Gwahanol (Lefel y Risg)

1 - 4	1	Risg Isel
5 - 15	2	Risg Canolig
16 - 25	3	Risg Uchel

Risg Isel: Mae'r risg yn medru bod yn dderbyniol.

Risg Canolig: Yn cael ei dderbyn os oes mesurau rheoli digonol yn eu lle.

Risg Uchel: RHAID gweithredu fel blaenoriaeth a gosod amserlen i leihau'r risg i lefel dderbyniol.

Ffurflen Asesu Risg ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

Adnabod Peryglon a Risgiau

Taflen Rhif: 1 o 3

GRŴP: The Brilliant Balsam Bashers

LLEOLIAD: Coedwigoedd SoDdGA

DIGWYDDIAD: Digwyddiad Gwanwyn Difa Jac y Neidiwr

Cyf. Grid: SO 000 0000

DYDDIAD: 22 Mai 2022

MYNEDIAD I'R SAFLE - Cyfeiriad: Cyfeiriad dychmygol

PERYGLON SYLWEDDOL A NODWYD	PERSONS MEWN RISG/PERYG	SGÔR RISG Perygl x Risg= Lefel y Risg			MESURAU RHEOLI	DYDDIAD GWEITHREDU A LLOFNOD
Cyflyrau meddygol isorweddol – mae anaf neu salwch yn cael eu sbarduno gan weithgarwch corfforol, yn yr awyr agored	Gwirfoddolwyr	5	1	5	1. Sicrhau bod yr holl wirfoddolwyr yn cwblhau'r ffurflen gofrestru ddyddiol sydd yn nodi'r cyflyrau meddygol a'r mesurau er mwyn delio gyda hyn e.e. os ydynt yn dioddef asthma, gofynnwch i weld yr anadlydd. 2. Mae risgiau o ran yr unigolyn a'r grŵp yn cael ei hasesu a gwaith yn cael ei bennu'n briodol neu mae'r gwirfoddolwr yn cael ei atal rhag cymryd rhan.	19/5/22 LB
Dal Covid-19 o'r gwirfoddolwyr	Gwirfoddolwyr	5	3	15	1. Defnyddiwch eich cludiant eich hun i gyrraedd y safle 2. Mae'r gwaith yn yr awyr agored mewn safleoedd agored. 3. Dylai'r gwirfoddolwyr gadw pellter diogel o'i gilydd yn unol gyda'r canllawiau. 4. Ni ddylid rhannu offer a chyfarpar ond dylid eu glanhau os yw hyn yn digwydd. 5. Nifer y gwirfoddolwyr ar y safle yn gyson gyda chanllawiau of Covid-19.	
Briwiau a chrafiadau bach ar ôl tynnu neu'n torri'r planhigion fel y Jac y Neidiwr, mieiri, rhedyn, perthi pigog, dail poeth.	Gwirfoddolwyr	2	3	6	1. Risgiau wedi eu hamlinellu cyn dechrau'r gwaith 2. Pawb yn cael eu cyfarwyddo os yn dod o hyd i offer miniog. 3. Rhaid defnyddio menig. 4. Angen cymryd gofal os yn trafod y ddraenen ddu.	
Briwiau ar ôl defnyddio offer i dorri'r planhigion.	Gwirfoddolwyr	2	3	6	1. Risgiau wedi eu rhannu ar y dechrau gyda phob grŵp. 2. Wedi dangos i bawb sut i ddefnyddio'r offer. 3. Rhaid gwisgo menig tra'n defnyddio llif.	
Cleisiau, tynnu cyhyrau ayyb, ar ôl disgyn, cwympo wrth symud o gwmpas y safle, cario offer, symud planhigion	Gwirfoddolwyr	3	3	9	1. Risgiau wedi eu rhannu ar y dechrau gyda phob grŵp – tir ansefydlog, neu os yw'r tir yn llithrig, yn wlyb neu'n anwastad neu ar lethr 2. Trefnu egwyl gyson er mwyn lleihau'r risg o ddamweiniau yn sgil blinder neu bod pobl yn teimlo eu bod wedi'u llethu	

Ffurflen Asesu Risg ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

Adnabod Peryglon a Risgiau

Taflen Rhif: 2 o 3

GRŴP: The Brilliant Balsam Bashers

LLEOLIAD: Coedwigoedd SoDdGA

DIGWYDDIAD: Digwyddiad Gwanwyn Difa Jac y Neidiwr

Cyf. Grid: SO 000 0000

DYDDIAD: 22 Mai 2022

MYNEDIAD I'R SAFLE - Cyfeiriad: Cyfeiriad dychmygol

PERYGLON SYLWEDDOL A NODWYD	PERSONS MEWN RISG/PERYG	SGÔR RISG Perygl x Risg= Lefel y Risg			MESURAU RHEOLI	DYDDIAD GWEITHREDU A LLOFNOD
Blinder llethol corfforol, diffyg hylif	Gwirfoddolwyr		2		1. Risgiau wedi eu rhannu ar y dechrau gyda phob grŵp 2. Hysbysu gwirfoddolwyr o'r pwysigrwydd o yfed dŵr yn gyson, cymryd bwyll a pheidio gweithio'n ormodol. 3. Trefnu bod pawb yn cael egwyl gyson, yn enwedig yn ystod tywydd poeth.	19/5/22 LB
Blewyn pigog, tick bites (o bosib yn arwain at afiechyd Lyme) ac adwaith alergaidd.	Gwirfoddolwyr		3		1. Cadarnhau ar-lein nad oes yna rybudd yn yr ardal am y salwch Lyme. 2. Gwirfddolwyr ag alergedd yn rhoi gwybod am hyn i'r trefnwyr ar y dechrau (ar y ffurflen ac ar lafar) gan sicrhau bod Epipen ganddynt. Os nad oes Epipen yn y grŵp, rhaid danfon y gwirfoddolwr adref. 3. Risgiau wedi eu rhannu ar y dechrau gyda phob grŵp. 4. Pawb i wisgo dillad priodol e.e. llewys hir, trowsus wedi ei osod yn y sanau. 5. Golchi dwylo'n gyson ac yn enwedig cyn bwyta. 6. Gwirfoddolwyr i wirio a oes unrhyw arwyddion wedi'r gweithgaredd e.e. os yn datblygu brech hirgrwn neu gylchol, symptomau ffliw gyda chymalau poenus, ewch i'r Meddyg i gadarnhau achos o'r afiechyd Lyme.	
Dod i gysylltiad â, hypothermia, gorludded gwres, llosgi yn yr haul.	Gwirfoddolwyr		2		1. Gwirio'r rhagolygon tywydd 72, 48 a 24 awr cyn y digwyddiad 2. Hysbysu gwirfoddolwyr, rhoi cyngor ar yr hyn i'w wisgo, mynd â set o ddillad glân rhag ofn bod y tywydd yn wlyb. 3. Gwirfoddolwyr yn yfed dwr yn gyson, yn gwisgo eli haul, yn cadw allan o'r haul neu'n osgoi cael eu gwlychu i'r croen. 4. Sicrhau bod noddfa ar gael fel rhan o'r cit Cymorth Cyntaf 5. Canslo'r digwyddiad os yw'r tywydd yn eithafol e.e. gwlyb iawn, ton wres	

Ffurflen Asesu Risg ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

Adnabod Peryglon a Risgiau

Taflen Rhif: 3 o 3

GRŴP: The Brilliant Balsam Bashers

LLEOLIAD: Coedwigoedd SoDdGA

DIGWYDDIAD: Digwyddiad Gwanwyn Difa Jac y Neidiwr

Cyf. Grid: SO 000 0000

DYDDIAD: 22 Mai 2022

MYNEDIAD I'R SAFLE - Cyfeiriad: Cyfeiriad dychmygol

PERYGLON SYLWEDDOL A NODWYD	PERSONS MEWN RISG/PERYG	SGÔR RISG Perygl x Risg= Lefel y Risg			MESURAU RHEOLI	DYDDIAD GWEITHREDU A LLOFNOD
Ymddygiad gwrthgymdeithasol gan drigolion/ aelodau o'r cyhoedd	Gwirfoddolwyr	2	1	2	1. Mae ond modd cynnal arolygon ar dir preifat gwirfoddolwyr, Hawliau Tramwy Cyhoeddus, palmentydd neu ar ochr y brifford 2.Rhaid sicrhau caniatâd y tirfeddiannwr (neu unrhyw ganiatâd perthnasol arall) cyn mynd ar safle i weithio 3. Os ydych yn sylwi bod rhai yn gwrthwynebu'r cynllun, yna defnyddiwch y cyfryngau cymdeithasol er mwyn amlygu pa mor bwysig yw'r gwaith 4.Sicrhewch bod gwirfoddolwyr yn gwybod pam fod angen gwneud y gwaith er mwyn medru ateb cwestiynau 5. Mae gwirfoddolwyr sy'n dioddef ymddygiad gwrthgymdeithasol yn gorfod hysbysu'r cydlynydd a ffonio'r Heddlu ar 101	19/5/22 LB

Mae mesurau diogelwch ychwanegol yn cynnwys:

- Cit cymorth cyntaf gyda rhywun wedi ei hyfforddi mewn Cymorth Cyntaf
- Dŵr / rhywbeth i lanhau dwylo, llygaid ac unrhyw friwiau
- Ffôn mudol ar gyfer argyfyngau
- Tai/amwynderau gerllaw (nodwch enwau'r tai) er mwyn medru defnyddio llinell ffôn draddodiadol os nad oes signal neu os yw'r batri yn methu (oni bai bod y perchnogion yn hunan-ynysu)

Ffurflen Asesu Risg ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

ENW'R GRŴP:...

DIGWYDDIAD AWYR AGORED:...

DYDDIAD:... LLEOLIAD:...

Cyf Grid MYNEDIAD SAFLE: .... Cyfeiriad MYNEDIAD SAFLE:.....................................

DIGWYDDIAD: ....

NIFER Y GWIRFODDOLWYR: ....

ASESWR (nodwch):...

DYDDIAD:... LLEOLIAD:...

ASESIAD WEDI EI DRAFOD A'I GYTUNO GYDA THREFNYDD Y DIGWYDDIAD:

ENW'R CYDLYNYDD (nodwch yr enw): ....

DYDDIAD Y CYTUNDEB: .... LLOFNOD Y CYDLYNYDD:..

Dyddiad Adolygu'r Asesiad (yn flynyddol/ yn newid bob):

DYDDIAD:... GAN: ....

DYDDIAD:... GAN: ....

DYDDIAD:... GAN: ....

Sgôr Risg:

PERYGL (Difrifoldeb)	GWERTH	RISG (Tebygolrwydd)
Dibwys	1	Annhebygol
Ychydig	2	Posib
Canolig	3	Gweddol bosib
Difrifol	4	Tebygol
Difrifol iawn	5	Tebygol iawn

Gwerth Perygl x Gwerth y Risg = Lefel y Risg

Risgiau Gwahanol (Lefel y Risg)

1 - 4	1	Risg Isel
5 - 15	2	Risg Canolig
16 - 25	3	Risg Uchel

Risg Isel: Mae'r risg yn medru bod yn dderbyniol.

Risg Canolig: Yn cael ei dderbyn os oes mesurau rheoli digonol yn eu lle.

Risg Uchel: RHAID gweithredu fel blaenoriaeth a gosod amserlen i leihau'r risg i lefel dderbyniol.

Ffurflen Asesu Risg ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

Adnabod Peryglon a Risgiau

Taflen Rhif: o

GRŴP: .... LLEOLIAD: ....

DIGWYDDIAD: .... Cyf. Grid: ....

DYDDIAD: .... MYNEDIAD I'R SAFLE - Cyfeiriad: ....

PERYGLON SYLWEDDOL A NODWYD	PERSONS MEWN RISG/PERYG	SGÔR RISG Perygl x Risg= Lefel y Risg			MESURAU RHEOLI	DYDDIAD GWEITHREDU A LLOFNOD

Ffurflen Asesu Risg ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

Adnabod Peryglon a Risgiau

Taflen Rhif: o

GRŴP: ....

LLEOLIAD: ....

DIGWYDDIAD: ....

Cyf. Grid: ....

DYDDIAD: ....

MYNEDIAD I'R SAFLE - Cyfeiriad: ....

PERYGLON SYLWEDDOL A NODWYD	PERSONS MEWN RISG/PERYG	SGÔR RISG Perygl x Risg= Lefel y Risg			MESURAU RHEOLI	DYDDIAD GWEITHREDU A LLOFNOD

Mae mesurau diogelwch ychwanegol yn cynnwys:

A GWEITHREDU!

- MAPIO JAC Y NEIDIWR GAN DDEFNYDDIO APIAU A MAPIAU PAPUR
- FFURFLEN GOFRESTRU AR GYFER GWIRFODDOLWYR
- FFURFLEN GANIATÂD AR GYFER LLUNIAU

Mapio a Chofnodi Jac y Neidiwr

Cynnwys:

1. Mapio a Chofnodi– pam fod hyn yn bwysig
2. Canllaw ar gyfer mapio gan ddefnyddio What3Words
3. Esiampl o daflen gofnodi
4. Taflen gofnodi wag

1. Mapio a Chofnodi– pam fod hyn yn bwysig

Mae mapio Jac y Neidiwr yn weithgaredd ymarferol sy'n cynnwys (yn ddiogel) cerdded y priffyrdd a Hawliau Tramwy Cyhoeddus o amgylch eich ardal leol a nodi'r ardaloedd ar fap lle y mae Jac y Neidiwr yn tyfu. Gall y mapio ddigwydd unrhyw bryd, a hynny o ymddangosiad yr eginblanhigion cyntaf (os ydych chi wedi hogi eich sgiliau adnabod) tua mis Ebrill i'r rhew cyntaf yn yr hydref pan fydd y planhigion llawn dwf yn marw.

Mae mapio yn arwain at ddealltwriaeth well o:

- y gwahanol leoliadau lle mae Jac y Neidiwr yn tyfu'n lleol
- pa mor amlwg/helaeth yw Jac y Neidiwr yn eich dalgylch lleol
- o ble mae'r hadau'n debygol o fod wedi dod (ffynhonnell yr hadau) ac o ble mae'n well dechrau eich ymdrechion i reoli'r planhigyn
- ble y gallech ei weld yn y dyfodol drwy ystyried y llwybrau ymlediad h.y. ffyrdd, nentydd, llwybrau
- beth allai fod mewn perygl gerllaw os caniateir iddo ledaenu e.e. gwarchodfeydd natur, perllannau, gerddi, a lle y gellid canolbwyntio eich ymdrecchion.

Rydym yn argymell 2 ddull:

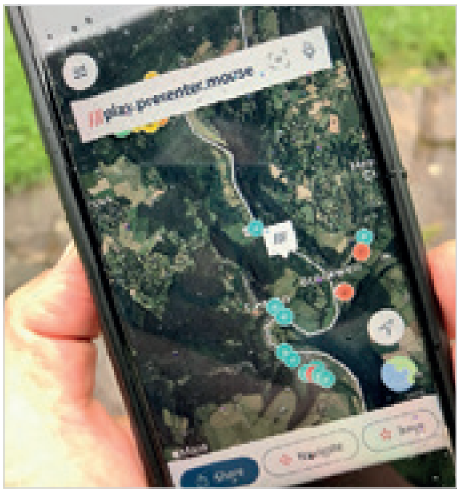

1) map papur ac ysgrifbin yr Arolwg Ordnans traddodiadol
2) os oes gennych ffôn symudol, rydym yn argymell defnyddio What3Words, ac rydym wedi darparu canllaw Sut i Gofnodi Jac y Neidiwr gan ddefnyddio canllaw W3W ar y dudalen nesaf.

Mae'r ddogfen hon yn cynnwys taflen gofnodi y gallwch ei hargraffu i fynd â hi gyda chi er mwyn nodi manylion megis dwysedd y planhigion (e.e. ychydig o blanhigion (prin) neu orchudd trwchus (digonedd), arwynebedd garw, unrhyw wybodaeth am berchennog y tir, eich cyfeirnod grid neu'r lleoliad What3Words.

Gyda'r wybodaeth hon gallwch gynllunio eich gweithgareddau rheoli Jac y Neidiwr gan wybod eich bod yn mynd i'r afael â hyn y ffordd fwyaf effeithiol, yn ddelfrydol gan ddechrau yn yr ardal lle y mae'n gwreiddio'n gyntaf a gweithio i lawr y bryn neu i lawr yr afon (gweler Canllaw ymarferol 4-tudalen Pecyn Cymorth)

Mae cofnodi gwybodaeth am Jac y Neidiwr yr un mor bwysig a gall arwain at:

- Cynyddu gwybodaeth ranbarthol a chenedlaethol am ddosbarthiad a maint y broblem Jac y Neidiwr
- Gwybodaeth sy'n galluogi asiantaethau a sefydliadau'r llywodraeth i dargedu cyllid, cydlynu rheolaeth a mynd i'r afael â'r rhywogaeth hon yn strategol.

Mae'n hawdd cyflwyno adroddiadau. Mae gan bob sir neu ranbarth **Ganolfan Cofnodion Amgylcheddol Lleol** (CCALl) - storfeydd ar gyfer symiau enfawr o ddata ecolegol a biolegol - a gallwch naill ai ddanfon yr adroddiad yn uniongyrchol i'ch CCALl neu rydym yn argymell defnyddio ap ffôn symudol o'r enw iRecord, sydd yn cael ei ddefnyddio gan bob un CCALl. Mae angen i'ch adroddiad gynnwys llun defnyddiol o Jac y Neidiwr fel y gall ecolegydd ardystiedig ei gymeradwyo.

Cyfeiriad gwe iRecord : https://irecord.org.uk/

Canllaw sut i ddefnyddio iRecord: https://irecord.org.uk/how-do-i

INNSMapper: https://innsmapper.org/home

iRecord

INNS Mapper

Y 3 CCALl yn AHNE Dyffryn Gwy yw:

- **Canolfan Cofnodion Bioamrywiaeth De Ddwyrain Cymru (SEWBReC):** http://www.sewbrec.org.uk/
- **Canolfan Cofnodion Biolegol Swydd Henfordd (HBRC):** https://hbrc.org.uk/
- **Canolfan ar gyfer Cofnodion Amgylcheddol Swydd Gaerloyw (GCER):** https://www.gcer.co.uk/

2. Canllaw ar gyfer Mapio gan ddefnyddio What3Words (W3W)

Efallai y byddwch am ddefnyddio W3W i gofnodi ble mae Jac y Neidiwr wedi'i leoli yn eich dalgylch lleol, gan fod W3W yn ei gwneud hi'n hawdd dod o hyd i leoliadau manwl gywir, eu rhannu a'u cadw (3 metr x 3 metr sgwâr).

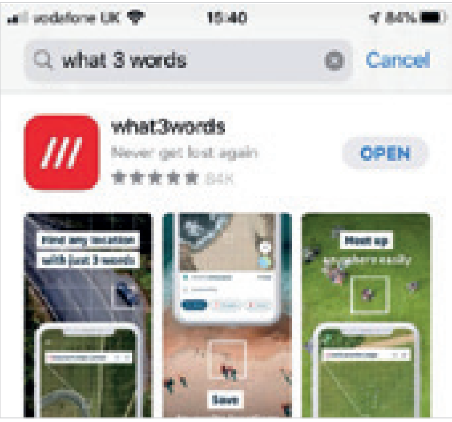

Cam 1.
Lawrlwythwch yr ap:
Lawrlwythwch yr ap 'what3words' yn rhad ac am ddim o'r siop Ap (ar gyfer ffonau Apple) neu Google Play (ar gyfer ffonau Android).

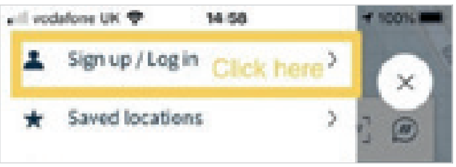

Cam 2.
Cofrestru: Ar ôl ei lawrlwytho, agorwch yr ap 'what3words' a chliciwch ar yr eicon gyda 3 llinell lorweddol yn y gornel chwith uchaf, a chliciwch ar yr opsiwn cyntaf i '**Sign up**'.
Crëwch gyfrif gyda chyfeiriad e-bost a chyfrinair. Efallai y byddwch am greu cyfrifon unigol a rhannu eich cofnodion â'ch gilydd, neu greu cyfrif grŵp y gellir mewngofnodi sawl aelod ar yr un pryd. Fel hyn, mae pawb yn gallu gweld mewn amser real lle mae pwyntiau W3W wedi'u cofnodi ar y map, sy'n osgoi dyblygu cofnodion.

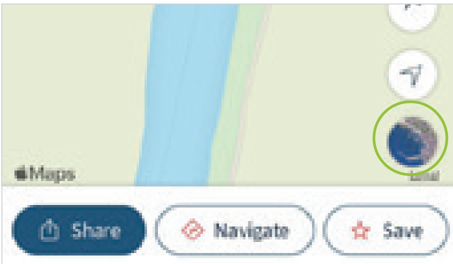

Cam 3.
Arddangos map: Unwaith y byddwch wedi mewngofnodi, bydd yr ap yn mynd â chi i fap. Cliciwch ar y llun lloeren cylch o eicon map yn y gornel dde isaf i weld golygfa lloeren o'r map.

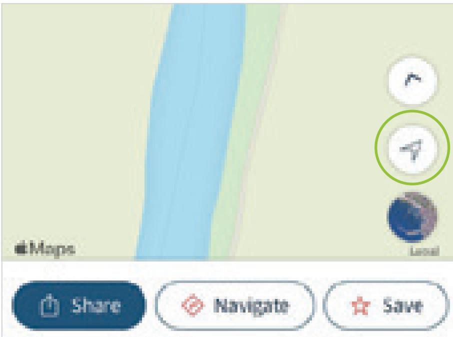

Cam 4.
Eich lleoliad:
Er mwyn nodi'r lleoliad lle'r ydych chi'n sefyll, cliciwch yr eicon saeth cwmpawd yng nghornel dde isaf y sgrin. Sylwch ar y tri gair sy'n ymddangos yn y blwch gwyn ar frig y sgrin. Os cerddwch ychydig fetrau o'r man lle'r oeddech yn sefyll yn wreiddiol a phwyso eicon saeth y cwmpawd eto, sylwch sut bydd y 3 gair yn newid. Mae'r tri gair hyn yn gyfuniad unigryw o eiriau ar gyfer yr ardal $3m^2$ lle'r ydych chi'n sefyll.

Cam 5.
Darganfod what3words o'ch cwmpas: Gallwch hefyd ddod o hyd i leoliadau W3W trwy archwilio'r map a chlicio ar ardaloedd gwahanol.
Er enghraifft, os ydych yn sefyll ar lan afon a bod planhigion Jac y Neidiwr yr ochr arall i'r afon yr ydych am gofnodi eu lleoliad, gallwch glicio ar y lleoliad hwnnw ar y map a bydd yn rhoi'r W3W i chi ar gyfer hynny. Nid oes angen i chi sefyll yn y lleoliad hwnnw i ddarganfod y cyfuniad unigryw o 3 gair ar gyfer yr ardal lle rydych am recordio Jac y Neidiwr.

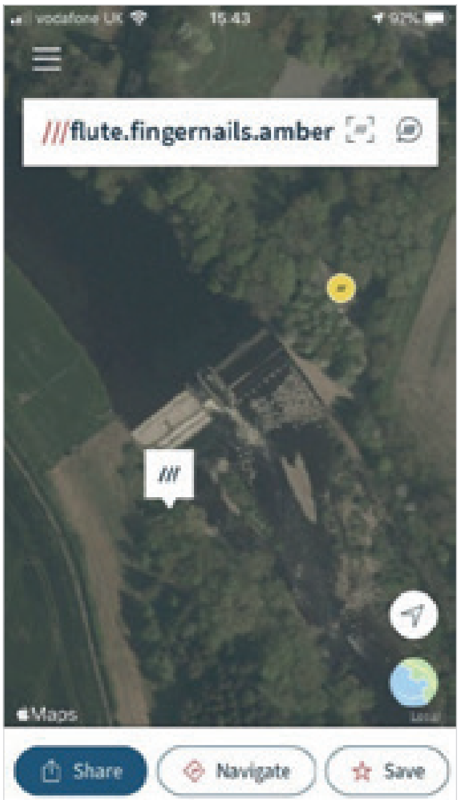

Cam 6.

Cefnogi'r cyfuniad W3W: Unwaith eich bod wedi rhoi cynnig ar yr ap ac wedi edrych ar leoliadau gwahanol ar y map, mae modd i chi gofnodi Jac y Neidiwr mewn dwy ffordd:

a) Recordio Jac y Neidiwr ar ffurflen bapur *(gweler 'Ffurflen Mapio Jac y Neidiwr' yn y pecyn cymorth)*

1. Ysgrifennwch eich lleoliad (bras) ar y ffurflen mapio Jac y Neidiwr
2. Darganfyddwch y cyfuniad 3 gair unigryw ar gyfer yr ardal lle'r ydych chi am recordio'r Jac y Neidiwr.
3. Ysgrifennwch y cyfuniad unigryw hwn o 3 gair ar y ffurflen fapio Jac y Neidiwr yn y golofn *'what3words address'* a neilltuwyd.
4. Amcangyfrifwch pa mor helaeth yw Jac y Neidiwr yn y sgwâr grid 3m2 rydych chi'n ei gofnodi, gan ddefnyddio'r categorïau a bennwyd ymlaen llaw ar y ffurflen mapio Jac y Neidiwr: Dominyddol/Toreithiog, Aml ac Achlysurol a Prin.
5. Rhowch ddisgrifiad o'r safle ac unrhyw fanylion am bperchennog y tir (os ydych yn gwybod pwy ydynt) ar y ffurflen.
6. Ailadroddwch gamau 1-4 ar gyfer pob un o'r sgwariau what3word yn eich ardal y mae Jac y Neidiwr yn ei orchuddio.
7. Symudwch ymlaen i chwilio am eich lleoliad Jac y Neidiwr nesaf

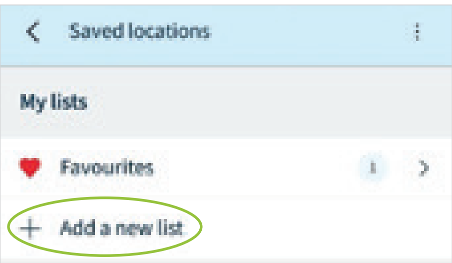

b) Cofnodi Jac y Neidiwr ar yr ap W3W

1. Cliciwch ar yr eicon gyda 3 llinell lorweddol ar y gornel chwith uchaf, a chliciwch ar yr ail opsiwn i fynd i mewn i *'Saved locations'*. O dan y ffolder ffefrynnau, cliciwch ar *'Add new list'* i greu rhestrau ar gyfer eich cofnodion.

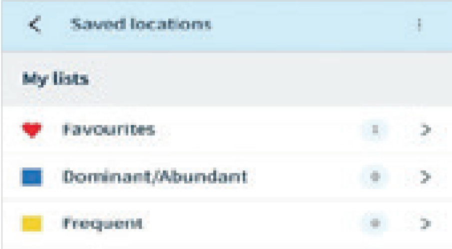

2. Crëwch rhestrau gwahanol i helpu i gategoreiddio eich cofnodion. Awgrymwn eich bod yn creu categorïau, e.e. Rhestr Dominyddol/Doeth, Rhestr Aml a Rhestr Achlysurol/Prin.

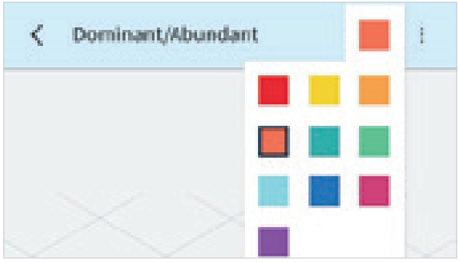

3. Unwaith y byddwch wedi creu eich rhestrau, gallwch ddefnyddio cod lliw drwy fynd i mewn i'r rhestr a chlicio ar ddefnyddio yr eicon sgwâr lliw yn y gornel dde uchaf. Yna gallwch ddewis lliw ar gyfer pob un o'ch rhestrau.
4. Dewch o hyd i'r cyfuniad 3 gair unigryw ar gyfer yr ardal lle'r ydych chi am gofnodi Jac y Neidiwr naill ai gan ddefnyddio Cam 4 neu Gam 5 fel sydd i'w weld uchod.

5. Pan ddewisir yr ardal gywir ar sgrin y map, cliciwch ar y botwm 'Save' yng nghornel dde isaf y sgrin. Bydd hyn yn cadw'r lleoliad yn awtomatig i restr o'r enw *'Favourites'*

6. Cliciwch *'Change'*. Bydd hyn yn mynd â chi i sgrin ddewislen gyda'ch rhestrau arno.

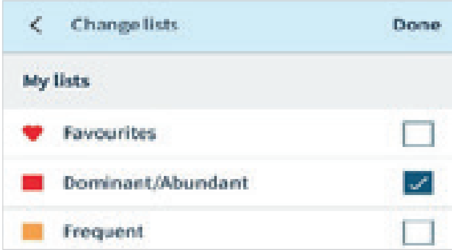

7. Dad-ddewiswch y rhestr ffefrynnau a dewiswch y rhestr yr hoffech gadw eich cofnod ynddi, yn seiliedig ar ba mor helaeth yw Jac y Neidiwr e.e. Dominyddol/Toreithiog, Aml, neu Achlysurol/Prin.

8. Yna gallwch ychwanegu disgrifiad ar gyfer eich cofnod drwy glicio ar 'add label'. Efallai yr hoffech gynnwys gwybodaeth fel:

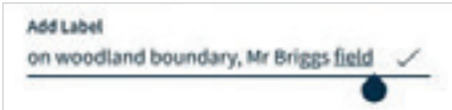

a. Disgrifiad o'r lleoliad e.e. *ar ffin coetir*

b. Gwybodaeth am berchennog y tir (os ydych yn gwybod pwy ydyn nhw) e.e. *cae Mr Briggs*

9. Repeat steps 4-8 for all of the W3W squares in your location that you think the balsam covers.
10. Symudwch ymlaen i chwilio am eich lleoliad Jac y Neidiwr nesaf.

Os oes unrhyw gwestiynau gennych neu'ch bod angen help yn defnyddio'r apiau neu Ffurflen Mapio ar gyfer Jac y Neidiwr, yna ewch i'r dudalen 'Cysylltwch Gyda Ni' ar wefan AHNE Dyffryn Gwy: www.wyevalleyaonb.org.uk/contact-us

Ffurflen ar gyfer Mapio Jac y Neidiwr ESIAMPL

Defnyddiwch y ffurflen hon gyda'r canllaw **W3W.**

GRŴP:	The Brilliant Balsam Bashers	**LLEOLIAD/AU:**	Llandogo - Catbrook
DYDDIAD:	2ail Mai 2023	**ENW/AU'R SYRFËWR:**	John F & Mary S
PWYNT DECHRAU: (Cyf. Grid neu what3words):	bubbles.swayed.brush	**PWYNT GORFFEN:** (Cyf. Grid neu what3words):	stood.umbrella.icon

LLEOLIAD	CYFEIRIAD What3words	PA MOR HELAETH YW JAC Y NEIDIWR?			DISGRIFIAD O'R SAFLE	MANYLION Y TIRFEDDIANNWR
		Dominyddol/Toreithiog	Aml	Anaml/Prin		
Cae islaw Green Farm – rhan uchaf y dalgylch	roses.moving.statue	✓			Ar ffin y coetir	Cae Mr Briggs
Cae islaw Green Farm – rhan uchaf y dalgylch	bizarre.green.hopper		✓		Ar ffin y coetir	Cae Mr Briggs
Cae islaw Green Farm – rhan uchaf y dalgylch	believe.velvet.swim			✓	Ar ffin y coetir	Cae Mr Briggs
Ar ochr y ffordd Narrow Lane – ger Fferm Jones	jogging.squash.muscle		✓		Ar ochr y ffordd, yn tyfu ar hyd y ffos draenio	Awdurdod Priffyrdd Sir Fynwy
Coetir drws nesaf i Fferm Jones	push.monkey.buzzing	✓			Darn mawr ar ochr y coetir, yn ymledu i mewn i'r coetir	Coetir Cyfoeth Naturiol Cymru
Coetir drws nesaf i Fferm Jones	understand.pop.toast	✓			Darn mawr ar ochr y coetir, yn ymledu i mewn i'r coetir	Coetir Cyfoeth Naturiol Cymru

Ffurflen ar gyfer Mapio Jac y Neidiwr

Defnyddiwch y ffurflen hon gyda'r canllaw **W3W.**

GRŴP:		**LLEOLIAD/AU:**	
DYDDIAD:		**ENW/AU'R SYRFËWR:**	
PWYNT DECHRAU: (Cyf. Grid neu what3words):		**PWYNT GORFFEN:** (Cyf. Grid neu what3words):	

LLEOLIAD	CYFEIRIAD What3words	PA MOR HELAETH YW JAC Y NEIDIWR?			DISGRIFIAD O'R SAFLE	MANYLION Y TIRFEDDIANNWR
		Dominyddol/Toreithiog	Aml	Anaml/Prin		

Taflen Gofrestru ar gyfer Gwirfoddolwyr

Ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

YSWIRIANT AR GYFER GWIRFODDOLWYR

Mae'r sefyllfa o ran yswiriant ar gyfer ein gwirfoddolwyr fel a ganlyn

Drwy ddarparu eich manylion isod, rydych yn dynodi eich bod wedi darllen yr uchod ac yn derbyn yr amodau a'r cynigion yswiriant fel sydd wedi eu hamlinellu ar gyfer gwirfoddolwyr. Byddwn yn cadw eich manylion cyswllt am bythefnos ar ôl y digwyddiad ac ni fyddant byth yn cael eu rhannu gyda thrydydd parti.

ENW	RHIF FFÔN AC E-BOST	PERTHYNAS AGOSAF A MANYLION CYSWLLT RHAG OFN BOD ARGYFWNG

Taflen Gofrestru ar gyfer Gwirfoddolwyr

Ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

ENW	RHIF FFÔN AC E-BOST	PERTHYNAS AGOSAF A MANYLION CYSWLLT RHAG OFN BOD ARGYFWNG

Ffurflen Ganiatâd ar gyfer Lluniau

Ar gyfer Grwpiau Gweithredu Lleol

Fel grŵp gweithredu lleol, byddwn yn creu deunydd hyrwyddo er mwyn hysbysu pobl o'n gweithgareddau a'r digwyddiadau ac er mwyn recriwtio mwy o wirfoddolwyr. O dro i dro, rydym yn tynnu lluniau (rhai sy'n symud a rhai llonydd) o wrthrychau ac astudiaethau achos sydd yn medru cynnwys y delweddau yma a data personol (fel enw, diddordebau a chyraeddiadau) er mwyn gwella ac amlygu ein deunyddiau.

Drwy gwblhau'r ffurflen, byddwch yn rhoi caniatâd llawn i ni ddefnyddio'r wybodaeth hon ac unrhyw wybodaeth bersonol yr ydych yn rhannu gyda ni, a hynny er mwyn eu cynnwys yn ein deunyddiau i hyrwyddo a hysbysebu ein hamcanion. Mae hyn yn medru cynnwys y cyfryngau cymdeithasol, deunyddiau arddangos ac unrhyw gyfryngau eraill yr ydym yn eu defnyddio yn y dyfodol. Ni fydd y delweddau yn cael eu defnyddio at unrhyw ddibenion eraill.

Diolch i chi am eich help

EICH MANYLION

ENW CYNTAF:.. ENW'R TEULU:..

CYFEIRIAD: ....

.... COD POST:..

FFÔN: ....

CYFEIRIAD E-BOST: ....

Nodwch os gwelwch yn dda os oes ffyrdd lle NAD ydych am i ni ddefnyddio llun(iau) ohonoch:

....

....

....

....

LLOFNOD: .... DYDDIAD: ....

DATGANIAD DIOGELU DATA

Ac eithrio'r ffordd sydd wedi ei fanylu uchod, bydd y wybodaeth yr ydych yn rhoi i ni yma ond yn cael ei defnyddio er mwyn cysylltu gyda chi am y llun(iau) yma. Ni fyddwn yn rhannu'r manylion ar y ffurflen hon gydag unrhyw fudiad arall heb eich caniatâd.

AT DDEFNYDD MEWNOL YN UNIG			
ENW'R DIGWYDDIAD			
LLEOLIAD Y DIGWYDDIAD		**DYDDIAD**	
CYFEIRNOD(AU) Y LLUN			
ENW CYSWLLT		**RHIF FFÔN CYSWLLT**	

JAC Y NEIDIWR
Impatiens Glandulifera

Photos courtesy of GB Non-Native Species Secretariat (NNSS)

RHYBUDD: Mae'r planhigyn pla yma'n ffrwydro!

Mae Jac y Neidiwr yn llachar ac yn cuddio cyfrinach dywyll. Ymhlith y blodau pinc, mae hadau yn datblygu sydd yn ffrwydro pan fyddant yn aeddfed, yn saethu hadau hyd at 7 metr ym mhob un cyfeiriad. Mae hyn yn caniatáu'r planhigyn yma i ymledu a dominyddu ardaloedd newydd yn gyflym iawn. Jac y Neidiwr yw'r planhigyn blynyddol talaf yn y DU. Mae'n taflu cysgod dros blanhigion cynhenid ac yn dominyddu ardaloedd, gan greu unllystyfiant. Mae hyn yn newyddion drwg ar gyfer trychfilod a bywyd gwyllt sydd angen planhigion cynhenid er mwyn goroesi, ac yn y gaeaf, mae Jac y Neidiwr yn marw nôl gan adael llawer o dir heb lystyfiant, ac mae'r tir wedyn yn erydu'n hawdd. Mae'n cael ei alw'n blanhigyn goresgynnol am reswm da ac mae'n anghyfreithlon i ganiatáu'r planhigyn i ledaenu.

Helpwch ni ymladd nôl!

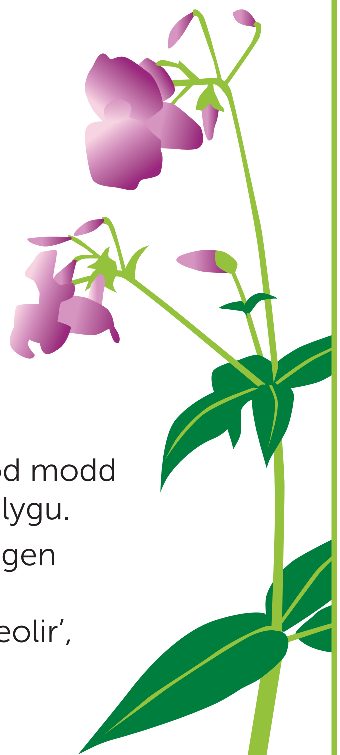

Sut ydych yn medru helpu...

- **Os oes camera gennych, tynnwch lun o'r cyfarwyddiadau yma**
- **Ewch ati i ddechrau tynnu:**
  - **Ble?**

    ....

    ....

    ....
  - **Pryd?** Cyn bod yr hadau yn aeddfedu, rhwng Mai a chanol Mehefin, er bod modd tynnu'r planhigyn yn hwyrach yn y flwyddyn os nad yw'r hadau wedi datblygu.
  - **Sut?** Daliwch ran isaf y coesyn a thynnwch y goes o'r ddaear - nid oes angen tynnu rhyw lawer! Torrwch y goes rhwng y gwreiddiau a'r nod gwaelod. Gadewch y planhigyn yn gorwedd ar y tir ger llwybr – mae'n 'wastraff a reolir', ac felly ni ddylid ei symud o'r safle. Byddwch yn ofalus rhag ofn eich bod yn atal, unrhyw lwybr, cwlfert neu gwrs dŵr.
- **Mae Bioddiogelwch yn Bwysig:**
  - Dylech osgoi'r planhigyn pan fydd yr hadau yn ffrwydro.
  - Cadwch at y llwybrau cerdded er mwyn atal yr hadau yn ymledu drwy'ch esgidiau
  - Os yn cerdded o ardal sy'n cynnwys Jac y Neidiwr i ardal arall, gwiriwch o dan eich esgidiau er mwyn atal unrhyw hadau rhag ymledu!

Am fwy o wybodaeth

wye valley dyffryn Gwy
Area of Outstanding Natural Beauty
Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol

Diolch i'r canlynol am helpu ni greu'r Pecyn Cymorth hwn

Cymorth Ariannol

Cronfa Rhwydweithiau Natur Treftadaeth Loteri Genedlaethol
www.heritagefund.org.uk/funding/closed-programmes/nature-networks-fund

Cronfa Bioamrywiaeth a Dygnwch Ecosystemau Cyfoeth Naturiol Cymru Cronfa Hwb ar gyfer Bioamrywiaeth Severn Trent
www.stwater.co.uk/about-us/environment/biodiversity/

Cronfa Datblygu Cynaliadwy AHNE Dyffryn Gwy
www.wyevalleyaonb.org.uk/caring-for-wye-valley-aonb/grants/grants/

Cymorth gyda'r cynnwys

Ysgrifenyddiaeth Rhywogaethau Estron Goresgynnol PF
www.nonnativespecies.org/

Gwasanaethau Cadwraeth Natur
www.natureconservationservices.com/

Rhwydwaith Ecolegol Dygn Cymru (WaREN)
www.northwaleswildlifetrust.org.uk/waren

Tîm INNS Parc Cenedlaethol Sir Benfro
www.pembrokeshirecoast.wales/conservation/invasive-non-native-species

Ymddiriedolaeth Afonydd Tees
www.teesrivertrust.org/inns

Ymddiriedolaeth Bywyd Gwyllt Swydd Efrog
www.ywt.org.uk/wildlife/conservation-action/west-yorkshire/invasive-species

Wedi ei ddylunio gan **Wye Media**
www.wyemedia.co.uk

WISP
Wye Invasive Species Project
Prosiect Rhywogaethau Goresgynnol Gwy